

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1965 | ΑΡ. 21

Η ΣΥΝΤΟΜΩΤΕΡΑ ΟΔΟΣ

Ἀναγνώστης τῆς «Ἐκκλησίας»,—κρυπτόμενος ἀπαραδέκτως ὑπὸ τὴν ἀνωθυμίαν καὶ ὑπογραφόμενος ὡς «ἐπιστήμων»,—ἐπιστέλλει πρὸς ἡμᾶς, ἀνεπιστημόνως, ὅτι ἀποτελεῖ πλάνην μας ἐπικίνδυνον ἢ ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παραδόσεως, καὶ ἡ προσπάθειά μας νὰ στηρίξωμεν ἐπ' αὐτῆς τὴν προκοπὴν καὶ τὴν ἀναδημιουργίαν τοῦ Ἔθνους. «Ἡ ἐποχὴ μας, γράφει, εἶναι ἐποχὴ τῆς «Τεχνικῆς», ἡ ὁποία ἐπραγματοποίησε καὶ πραγματοποιοῖ, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, θαυμαστά ἐπιτεύγματα· καὶ χάρις εἰς αὐτὴν ὁ κόσμος ὑφίσταται συνεχῆ τροποποίησιν καὶ καλυτέρευσιν. Καὶ ἂν θέλωμεν νὰ ἐπιζήσωμεν, ὀφείλομεν νὰ προσαρμοσθῶμεν, τὸ ταχύτερον, εἰς τὸν νέον ρυθμὸν ζωῆς. Καὶ νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν παρελθόντολογίαν καὶ τὰς μεταφυσικὰς οὐτοπιστικὰς ἐπιδιώξεις!»!

*

Τὸ ζήτημα εἶναι βασικὸν καὶ θεμελιῶδες. Καὶ διὰ τοῦτο θ' ἀπαντήσωμεν εἰς τὸν ἀνωθυμογράφον. Ἀποτελεῖ ἄλλως τε, πιστεύομεν, χρέος συνειδήσεως, νὰ μὴν ὑποτιμᾶται ἡ σκέψις οὐδενός· καὶ μάλιστα ἐπὶ τόσον σοβαρῶν ζητημάτων,

Προφανῶς λοιπὸν ὁ γράφων εἶναι ὑλόφρων· καὶ ἀποδέχεται ὡς πραγματικότητα τὸν ὕλικόν καὶ ὄρατὸν μόνον κόσμον. Εἰς τὴν συνειδήσειν του, μὴ καταλαμφθεῖσαν ἀπὸ τὸ λυτρωτικὸν φῶς τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας, ἡ ἔννοια τοῦ ἀνθρώπου παραμένει ζοφερὰ καὶ ὕλιστικὴ. Δὲν ὑφίσταται δι' αὐτὸν ἰδανικὴ προέκτασις τῶν γεγονότων καὶ τῆς ζωῆς. Καὶ ὁ Ὀλυμπός του καὶ ὁ Παράδεισός του

εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς Γῆς αὐτῆς. Ὡς ἐκ τούτου ἀποδέχεται μηχανικὴν καὶ χωρὶς οὐδεμίαν πνευματικὴν ὑφὴν καὶ ἐνότητα τὴν ὀργάνωσιν τῆς κοινωνίας. Καὶ βυθισμένος εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ κόσμου ἀρνεῖται, κατὰ βάσιν, ὅτι αἱ πνευματικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀξίαι κατέχουν ὑψηλοτέραν θέσιν ἐν τῇ ζωῇ. Καὶ ὅτι τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα, εἰς τὴν βαθυτέραν του οὐσίαν, εἶναι πρόβλημα πνευματικὸν καὶ ἠθικόν. Πρόβλημα δημιουργίας ἐνὸς νέου ἀνθρώπου καὶ νέων σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀτόμων. Ἐπομένως ἡ λύσις τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος εἶναι καὶ θὰ παραμείνῃ ἀνεφικτος καὶ ἀπραγματοποίητος, χωρὶς τὸν διαφωτισμὸν τοῦ λαοῦ· καὶ χωρὶς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν, ἐν Χριστῷ, ἀναγέννησιν του.

*

Διὰ τοῦτο, ἀρνεῖται ἰταμῶς καὶ ἀποπτύει ἀνιστορητῶς τὴν μεγίστην ἀναπλαστικὴν καὶ δημιουργικὴν ἀξίαν τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παραδόσεως καὶ τοῦ ἑλληνορθοδόξου πολιτισμοῦ· ὡς οὗτος κατενόησε καὶ ἠρμήνευσε τὸν Χριστιανισμόν. Ὡς ἔφρασιν δηλαδὴ τελειότητος, ὁμοίας πρὸς τὴν τελειότητα τοῦ οὐρανοῦ Πατρός. Ὡς φωτισμὸν καὶ ἀνύψωσιν τῆς ζωῆς, διὰ τῆς συνεχοῦς ἀναζητήσεως τῆς ἀληθείας καὶ τῆς συνεποῦς, ἐν παντί, ἐφαρμογῆς τοῦ εὐαγγελικοῦ νόμου. Ὡς ὀλοκλήρωσιν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, διὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Ὡς πνευματικὴν, ἐν ἐλευθερίᾳ, ἀνοδὸν· καὶ ὡς ἠθικόν, ἐν ἐκουσιότητι καὶ διὰ τοῦ Σταυροῦ, ἀναπλασμόν. Ὡς «καινὸν οὐρανὸν καὶ ὡς καινὴν γῆν».

Καὶ ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ ἀψευδῶς, ὅτι τὸ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΑΡΗΥΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

Δ'

Ἡ ἐπέμβασις τῶν αὐτοκρατόρων.

Πρώτη πασῶν ἀνεγνώσθη ἡ Εἰσήγησις τοῦ αἰδεσ. πατρὸς J. Meyendorff, καθηγητοῦ τοῦ ἐν Νέῃ Ὑόρκῃ Ρωσικοῦ Ὁρθοδόξου Σεμιναρίου τοῦ ἀγίου Βλαδιμήρου. Ἐν τῷ προοιμίῳ αὐτῆς τονίζεται, ὅτι αἱ σημεριναὶ περιστάσεις πρὸς ἄρσιν τοῦ σχίσματος, ὅπερ προεκλήθη ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἐκκλησίαις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς τετάρτης ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, εἶναι εὐνοϊκώτερα ὑπὲρ πάσαν ἄλλην ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐγένοντο παρόμοιαι ἀπόπειραι, γίνεται δὲ μνεῖα γενικῶς καὶ τῶν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια διεπράχθησαν, ὅταν οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἀπεπειράθησαν νὰ λύσουν τὴν διαφορὰν διὰ τῆς βίας. «Διότι δι' ἡμᾶς, παρατηρεῖ ὁ αἰδεσ. συναδελφος, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία τις ὡς πρὸς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ στρατιωτικὴ πίεσις κατὰ τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ εἰς ἄλλας χώρας· ἡ ἐπιβολὴ Χαλκηδονίου ἱεραρχίας ὑπὸ τῆς Βυζαντινῆς ἐξουσίας· ἡ συχνὴ ἐξορία τῶν πραγματικῶν λαϊκῶν ἡγετῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Αἰγύπτου ἐπαιξαν ἀποφασιστικὸν ρόλον εἰς τὸ νὰ προσδοθῆ εἰς τὸ σχίσμα ὁ χαρακτὴρ ἐθνικῆς ἀντιστάσεως εἰς τὴν Βυζαντινὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτικὴν ἐξουσίαν τῆς Αἰγύπτου, Συρίας καὶ Ἀρμενίας. Ἐπὶ αἰῶνας οἱ ὀρθόδοξοι Χαλκηδόνιοι ἐθεωροῦντο ὡς Μελχίται—ὡς

λαὸς τοῦ αὐτοκράτορος—ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς»¹.

Εἰς τοὺς μονομερεῖς καὶ καθ' ἡμᾶς ἀδίκους τούτους χαρακτηρισμοὺς ἐδόθη γενικὴ τις ἀπάντησις διὰ τῆς Εἰσηγήσεως τοῦ συναδέλφου κ. Γερ. Κονιδάρη. Ἐπειδὴ ἐν τούτοις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τίραν μετ' αὐτὴν ἐξήνεγκε τὴν κρίσιν, ὅτι «φαίνεται οὐχὶ θεολογικοὶ παράγοντες νὰ ἐπαιξαν ὀριστικὸν ρόλον εἰς τὴν δογματικὴν ἀσυμφωνίαν καὶ ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες ἐπέβαλον τὴν γνώμην των καὶ ἐχρησιμοποίησαν τὴν ἐκκλησίαν διὰ τοὺς πολιτικούς σκοποὺς των», ὁ δὲ Dr. Khella ἰσχυρίσθη, ὅτι «εἶναι καλῶς γνωστὸν, ὅτι οἱ μάρτυρες ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εἶναι οὐχὶ οἱ Χαλκηδόνιοι, ἀλλ' οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι, οἵτινες βιαίως κατεδιώχθησαν»², θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπομνησθῆ ὅτι τὴν βίαν ἐχρησιμοποίησαν πρῶτοι οἱ Μονοφυσῖται. Εἰς αὐτὴν τὴν σύνδον τῆς Ἐφέσου τοῦ 449, τὴν ὁποίαν ἐκ κακῶς ἐννοουμένης ἀβρότητος ἀπέφυγον οἱ ἡμέτεροι εἰς τὴν Διάσκεψιν νὰ ὀνομάσων ληστρικὴν, ὡς εἶναι γνωστὴ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, τὸν κύριον λόγον εἶχον ὁ μονοφυσίτης ἡγούμενος Βαρσουμάς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ μοναχοί, οἱ ὠπλισμένοι μετὰ ράβδων, σκαπανῶν καὶ πτυαρίων, δι' ὧν ἐληλάτουν τὰς ἐκκλησίας τῶν Νεστοριανῶν, ἕκαιον τὰ μοναστήρια

1. Πρακτικά, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 16.

2. Αὐτόθι σελ. 60.

Βυζάντιον, εἰς τὸ ὁποῖον πρωτεύουσαν θέσιν εἶχεν ἡ Ἐκκλησία, ὅχι μόνον ἐδημιούργησε ζῶντα καὶ κατάμεστον πνευματικοῦ σπάργους ὄργανισμὸν, καὶ ἀδελφικὸν μεταξὺ ὄλων τῶν ὁμοδόξων σύνδεσμον· ἀλλὰ καὶ ἠκτινοβόλησεν ἕναν ὑπέροχον πολιτισμὸν, εἰς ὅλας τὰς πολυμόρφους ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς· ὁ ὁποῖος ἐπλούτισε καὶ ἐνεβάθυνε τὴν ἐννοιάν της. Καὶ ἐλάμπρυνε καὶ ἐφωταγώγησε τὴν εἰκόνα τοῦ κόσμου.

*

Ἡμεῖς δὲν ἠρνήθημεν, οὐδέποτε καὶ οὐδὲ πρὸς στιγμήν, τὴν ἀξίαν τῆς συγχρόνου Τεχνικῆς καὶ τῶν ἐκθαμβωτικῶν ὄντως ἐπιτευγμάτων της, διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς. Θὰ ἦτο δέ, τῇ ἀληθείᾳ, τυφλὸς «τὰ τ' ὄμματα τὸν τε νοῦν», ἐκεῖνος, ὅστις θὰ ἠρνεῖτο τὴν ἀξιοθαύμαστον καὶ θεοειδῆ δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου νὰ δαμάζῃ τὴν ὕλην καὶ νὰ φέρεται θρασύσπλαγχτος καὶ μετάρσιος εἰς τὸ διάστημα, ἐρευνητὴς τῆς κοσμικῆς ἀληθείας.

Θέλουμεν ὅμως ἡ τεχνικὴ πρόοδος καὶ αἱ τεχνικαὶ κατακτήσεις νὰ συμπορεύωνται καὶ νὰ συμβαδίζουν καὶ μετὰ τὴν ψυχικὴν καὶ ἠθικὴν προκοπὴν. Διότι εἶναι βέβαιον, ὅτι ὑπερτροφία τῆς ὕλικῆς δυνάμεως καὶ τῆς Οἰκονομίας μετὰ σύνδρομον τὴν ἀτροφίαν καὶ τὴν ἀναιμίαν τῆς ψυχῆς ὀδηγοῦν εὐθέως πρὸς τὸ ἐρυθρὸν ἐὰρ καὶ τὰς δηλητηριώδεις καὶ θανασίμους ἀποπνοίας του. Καὶ ὀρθῶς παρετηρήθη, ὅτι ὁ μέγας σύγχρονος ἄθλος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι, πρέπει νὰ εἶναι, «τὸ γιγαντωμένον ἀπὸ τὰς ὕλικὰς κατακτήσεις σῶμα, ἀλλὰ καὶ ἀνάλογος γιγαντωμένη ψυχὴ».

Καὶ πρὸς τοῦτο δὲν ὑπάρχει, πεποίθαμεν, συντομωτέρα ὁδός, ἀλλὰ καὶ προσφορωτέρα τροφή ἀπὸ τὴν ὑπέροχον ἐλληνοχριστιανικὴν μας παράδοσιν, τὴν ὁποίαν φρουρεῖ ἀγρύπνως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

αυτῶν καὶ ἐδίωκον ἢ ἐφόνευον ἐπίσκοπους καὶ ὡς ἀσυγκράτητος συρφετός κατέληξαν εἰς Ἔφεσον. Μετ' αὐτῶν δὲ συνηνώθησαν καὶ ἕτεροι φανατικοὶ μοναχοὶ ἐκ Κων/λεως καὶ Συρίας, χειροδύναμοι ναῦται καὶ κακώτροποι παραβολᾶνοι, συνοδεύοντες τὸν πολὺν Διόσκορον³. Καὶ πρῶτον θῦμα τούτων ὑπήρξεν ὁ πατριάρχης Φλαβιανός. Ἐξωρίσθη ὁ Τιμόθεος Αἰλουρος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας. Ἀλλὰ ποῖον εἶχε διαδεχθῆ; Τὸν ὑπὸ τῶν Μονοφυσιτῶν φονευθέντα ἐν αὐτῷ τῷ βαπτιστηρίῳ κανονικὸν πατριάρχην Προτέριον, τοῦ ὁποῦ το πτώμα καὶ ἔσυρον ἀνά τὰς ὁδοὺς. Ὁ Αἰγύπτιος μοναχὸς Θεοδόσιος δὲν διήγειρε τὸν λαὸν τῆς Παλαιστίνης κατὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἰουβενάλιου, μόλις σωθέντος ἐκ δολοφονικῆς ἀποπειράς, (καθ' ἣν ἐφονεύθησαν εἰς ἐπίσκοπος καὶ εἰς διάκονος), καὶ καταφυγόντος εἰς Κων/λιν διὰ νὰ ἀφήσῃ τὸν θρόνον ἐλεύθερον, ὅπως καταλάβῃ τούτον ὁ Θεοδόσιος⁴; Ἐκ τῆς περιπτώσεως δὲ τοῦ Βασιλίσκου, ἀρπάσαντος τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον καὶ στηριχθέντος ἐπὶ τῶν Μονοφυσιτῶν διὰ νὰ κρατήσῃ αὐτόν, δύναται τις νὰ ἀντιληφθῆ, ὅτι ἡ δύναμις καὶ ἐπιρροή τούτων ἦτο τόσο μεγάλη, ὥστε λίαν λελογισμένως καὶ κατόπιν ἀνάγκης πολλῆς νὰ λαμβάνωνται τὰ κατ' αὐτῶν μέτρα, ὡσάκις αἱ περιστάσεις ἐπέβαλλον τοῦτο.

Ἐξ ἄλλου ὅμως διατὶ λησμονοῦνται τὰ συμβιβαστικά μέτρα, ἅτινα πρὸς διευθέτησιν τοῦ σχίσματος ἔλαβον οἱ αὐτοκράτορες ἀπὸ συμφώνων μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων; Μόλις τριάκοντα ἔτη μετὰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐξεδόθη τὸ Ἐνωτικὸν ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος, διὰ τοῦ ὁποῦ κατεκρίνετο μὲν ὁ Νεστόριος καὶ ὁ Εὐτυχῆς, οὐδεὶς ὅμως ἐγένετο λόγος περὶ μιᾶς ἢ δύο φύσεων μετὰ τὴν ἔνωσιν, ἐνῶ ἐτονίζετο ἡ παραδοχὴ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ Κυρίλλου καὶ μόνον αἱ τρεῖς πρῶται οἰκουμεικαὶ σύνοδοι ἐμνημονεύοντο, ἀποσιωπωμένης τῆς τετάρτης. Καὶ ὅμως ὁ σάλος ἐπετάθη περισσώτερον, καὶ μάλιστα ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου ἀπὸ τὸν ἀποδεχθέντα τὸ Ἐνωτικὸν μονοφυσίτην πατριάρχην Πέτρον τὸν Μογγὸν ἀπεσπᾶσθησαν οἱ ἀποκληθέντες Ἀκέφαλοι. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἔπειτα δὲν συνεκάλεσε τὴν Πέμπτην Οἰκουμ. Σύνοδον, ἣτις πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν Μονοφυσιτῶν κατέκρινε Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας καὶ τὰ λεγόμενα Τρία Κεφάλαια, ἢ περὶ τὰ ὁποῖα ἀθροωτική ἀπόφασις τῆς Δ' Οἰκουμ. τόσοσιν εἶχε σκανδαλίσει τοὺς Μονοφυσίτας; Τί ἐπέτυχεν; Ἀπολύτως τίποτε. Καὶ ἡ Ἐκθεσις, τὴν ὁποίαν τῆ εἰσηγήσει τῶν πατριαρχῶν ἐδημοσίευσεν ἐν ἔτει 638 ὁ ξένος πρὸς θεολογικὰς διατριβάς Ἡράκλειος πρὸς ἱκανοποίησιν καὶ εἰρήνευσιν τῶν Μονοφυσιτῶν ἀπέβλεπεν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν σάλος ἐξ αὐτῆς προεκλήθη, οἱ διωγμοὶ δὲ ἐξέσπασαν εἰς βάρος τῶν ὀρθοδόξων.

Καὶ διὰ νὰ δώσωμεν τὸν λόγον καὶ εἰς τὸν Κων. Παπαρρηγόπουλου: «Ἡ βασιλεία ἐπεχείρησεν ἀπὸ τοῦ Ζήνωνος μέχρι τῆς ἐν ἔτει 680 ἐπὶ Κωνσταντίνου

τοῦ Πωγωνάτου συγκροτηθεῖσης Ἐκτῆς Οἰκουμ. Συνόδου ποικίλους συμβιβασμοὺς πρὸς τοὺς μονοφυσίτας». «Ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ τούτῳ σκοπῶ ἐγένετο τὸ Ἐνωτικὸν τοῦ Ζήνωνος... ἡ καταδίκη τῶν τριῶν κεφαλαίων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, ἢ Ἐκθεσις τοῦ Ἡρακλείου, ὁ Τύπος τοῦ Κωνσταντος, τοῦ πατρὸς τοῦ Πωγωνάτου. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ συνδιαλλαγὴ ἐπὶ τέλους ἀπέτυχεν, ἀλλ' εἶναι οὐδὲν ἥττον βέβαιον, ὅτι αἱ προσπάθειαι ἐκεῖναι ἀνέβαλον ἐπὶ δύο ἐκατονταετηρίδας τὴν ὀριστικὴν ρῆξιν καὶ ἐμετρίασαν πολὺ τὰ ὀλέθρια αὐτῆς ἐπακόλουθα. Πλὴν τούτων δὲ ἡ ἐπέμβασις τῆς βασιλείας ἐκόλασε κατὰ τι τὴν ἀγριότητα τῶν θρησκευτικῶν παθῶν». «Ἴσως οἱ ξένοι... ἐπιμένωσι δοξάζοντες, ὅτι κακῶς ποιούσα ἡ μοναρχία τῆς Κων/λεως ἀνείμχθη ἐνίστε εἰς τὸ δογματικὸν τῆς Ἐκκλησίας μέρος, καὶ παρεβίασεν οὕτω πρὸ 1300 ἐτῶν τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ἀρχὴν ὑπερτάτην εἶχομεν, ἔχομεν καὶ ἔσομεν τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τοῦ θρησκευματος, ἠθέλομεν τῆ ἀληθείᾳ ἀναδειχθῆ βλακίστατοι, ἐὰν κατεκρινόμεν ποτε τὴν βασιλείαν Κων/λεως, διότι οὐδενὸς ἐφείσθη τρόπου, ἵνα κατὰ τὸ δυνατόν ἐπιτύχῃ τὴν σωτηρίαν ταύτην»⁵.

Εἶναι ἐξ ἄλλου γνωστόν, ὅτι πολλοὶ ἀπόπειραι πρὸς συμφωνίαν ἐγένοντο καὶ μετέπειτα. Περί τινων ἐξ αὐτῶν ποιεῖται λόγος καὶ ὁ συνάδελφος κ. Καρμίρης ἐν τῇ Εἰσηγήσει του⁶, πλείονα δὲ περὶ τούτων ἀναφέρει ὁ αἰοίδιμος Στεφανίδης⁷. Ὅλοι ἀπέτυχον. Ὅπως, φρονῶ, δὲν θὰ ἀποδώσῃ σοβαρόν τι οὐδὲ ἢ ἐν Aarhus Συνδιάσκεψις. Διατί; Διότι καὶ σήμερον δυστυχῶς σχεδὸν τὸ αὐτὸ κυριαρχεῖ πνεῦμα μετὰ τῶν συγχρόνων μας Ἀντιχαλκηδονίων, ὅπερ καὶ κατὰ τοὺς προγενεστέρους αἰῶνας.

Πράγματι ὁ αἰδεσ. καθηγητῆς Samuel εἶναι ἄραγε ὁ πρὸ δεκαετίας περίπου χρηματίας μαθητῆς μας; Ἐὰν εἶναι αὐτός, παρουνσιάζει φαινόμενον καταπληκτικὸν ἐπὶ δεκαετίαν παραμείνας εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συζήσας καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα μετὰ Χαλκηδονίων καὶ διδαχθεὶς τὴν θεολογίαν ἐν Ἀθήναις νὰ μὴ ἀπαλλαγῇ παρὰ ταῦτα οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τῆς προκαταλήψεως, ἣτις τὸν ἐμποδίζει νὰ κρίνῃ μὲ κάποιαν ἀντικειμενικότητα γεγονότα, χωριζόμενα ἀφ' ἡμῶν διὰ δέκα καὶ πέντε ὄλων αἰώνων. Ἀλλὰ καὶ ὁ μαθητῆς μας ἐὰν δὲν εἶναι, μόνον ὁ Διόσκορος καὶ Τιμόθεος ὁ Αἰλουρος καὶ ὁ Σεβῆρος εἶναι μετὰ τὸν θεῖον Κύριλλον αἱ δεινὰ θεολογικὰ προσωπικότητες, ὥστε νὰ κλείῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ μὴ ἀναγνώσῃ καὶ τὴν σύγχρονον περὶ Μονοφυσιτισμοῦ γραμματείαν; Τί δὲ νὰ εἴπῃ τις διὰ τὸν ἐπίσκοπον Sarkissian; Μοῦ εἶπαν, ὅτι ἐσπούδασε καὶ εἰς τὴν Ὁξφόρδην. Τόσον πολὺ ἀνάξια προσοχῆς ἦσαν καὶ ὅσα οἱ σύγχρονοι λέγουσι κρίνοντες τὸν Μονοφυσιτισμόν, ὥστε μόνον μὲ τὸν

5. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἔκδ. 5η (Ἀναθεώρ. Π. Καρολίδου). Ἀθήναι 1925, Τόμος Γ', μέρος Α, σελ. 32.

6. Πρακτικά, ἐνθ' ἀν. σελ. 62.

7. Ἐνθ' ἀν. σελ. 397 καὶ ἐξῆς.

3. Β. Στεφανίδου, Ἐκκλ. Ἱστορία, ἔκδ. 1, σελ. 203.

4. Αὐτόθι σελ. 206.

“ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ,, ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ *

Ἐχει πρὸ πολλοῦ παρατηρηθῆ ὅτι τὸ Δ' Εὐαγγέλιον παρουσιάζει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συγχρόνως ἐν στενῷ φιλικῷ δεσμῷ καὶ ἐν συγκρίσει πρὸς ἀλλήλους. Ἡ παροῦσα σύντομος ἀνακοίνωσις ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ δείξη, διὰ τῆς ὀρθῆς κατανοήσεως τῶν σχετικῶν περικοπῶν τοῦ Δ' Εὐαγγελίου, ὅτι ἡ τοιαύτη σχέσις μεταξύ τῶν δύο μεγάλων Ἀποστόλων τοῦ Ἰησοῦ ἀποτελεῖ ἐν ἑκ τῶν θεμάτων τοῦ Δ' Εὐαγγελίου, ἡ δὲ διερεύνησις τῆς ρίπτει περισσότερον φῶς εἰς τὸ θέμα τοῦ σκοποῦ τῆς συγγραφῆς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ὀρθὴ ἐξήγησις τῶν σχετικῶν περικοπῶν ὀδηγεῖ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ὁ συγγραφεὺς, ἢ οἱ ἐκδότες τοῦ Δ' Εὐαγγελίου (Ἐκκλησία τῆς Ἐφέσου), καταπολεμοῦν μεταξύ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Εὐαγγελίου τοὺς ἐξαιρόντας τὸ γόητρον καὶ τὴν αὐθεντίαν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου διὰ τῆς ἀντιπαράθεσεως τοῦ ὑψηλοτέρου γοήτρου τοῦ «ἡγαπημένου μαθητοῦ». Θὰ ἠδύνατό τις, μάλιστα, νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι εἰς ἑκ τῶν σκοπῶν τῆς συγγραφῆς τοῦ Δ' Εὐαγγελίου εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἡ μεταξύ τῶν ἀναγνωστῶν του διόρθωσις ὠρισμένων ἐσφαλμένων ἀπόψεων καὶ ἐρμηνειῶν σχετικῶς πρὸς τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θέσιν τοῦ Πέτρου, ἐρμηνειῶν, βασιζο-

* Ἀνακοίνωσις γενομένη κατὰ τὸ Third International Congress on New Testament Studies, ἐν Ὁσφόρδῃ, 13-17 Σεπτεμβρίου 1965. Αὕτη ἀποτελεῖ περίληψιν ἐκτεταμένης ἐργασίας, ἡ ὅποια θὰ δημοσιευθῆ προσεχῶς.

Khorenatzi καὶ τὸν ἅγιον Mandakouni εἰς τὰς χεῖρας ἦλθε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς ὁμάδα ὀρθοδόξων πᾶσαν διάθεσιν ἔχόντων νὰ ἐναγκαλισθῶσιν αὐτὸν ὡς ἀδελφὸν καὶ ὡς πατέρα; Ἀφίνομεν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Tiran, ὁ ὅποιος διακηρύττει μὲν, ὅτι ἡ γενεὰ μας εἶναι συνειθισμένη νὰ σκέπτεται ἐντελῶς διαφορετικὰ ἀπὸ ὅ,τι οἱ προπάτορές μας, μένει ὅμως αὐτὸς προσκεκολλημένος ὡς ὄστρακον εἰς τὰς ἀντιλήψεις καὶ τὸν τρόπον τῆς σκέψεως ἐκείνων.

Ταλαίπωρον Βυζάντιον! Πόσων ἀμαρτίας ἐκράτησας εἰς τὴν ράχιν σου καὶ πόσον ἀδίκως διέβληθῆς καὶ σὺ, ἀλλὰ καὶ ἡ τόσους ὡς φιλόστοργος μήτηρ γαλουχήσασα καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἐπισυναγαγούσα μεγάλη ὄντως Ἐκκλησία σου. Αἱ σημεριναὶ ἐκδηλώσεις προσωπικότητων τοῦ διανοουμένου κόσμου τῶν Ἀντιχαλκηδονίων ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρας καὶ περιβάλλοντος ὄχι ἀπλῶς ἀνοχῆς, ἀλλὰ ἀδελφικῆς ἀβροφροσύνης καὶ οἰκειότητος, ἀποδεικνύουν περιτράνω, ὅτι διὰ τὰς Μονοφυστικὰς ἐριδας δὲν λέγω, ὅτι δὲν ἔπταισαν, ἀλλὰ διατείνομαι, ὅτι τὸ μεγαλύτερον βῆρος τῆς ἐνοχῆς δὲν πίπτει ἐπὶ τῶν βασιλέων καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων τοῦ Βυζαντίου. Καὶ ὅμως τὰς εὐθύνας ὅλας ἐπ' αὐτῶν καὶ σήμερον ἀκόμη ἀποπειρῶνται νὰ τὰς ἐπιρρίψουν.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

μένων ἴσως ἐπὶ κειμένων τῆς Συνοπτικῆς παραδόσεως, ὡς π.χ. τὸ χωρίον Ματθ. 16, 18.

Ἐπειδὴ ὁ χρόνος μου εἶναι περιορισμένος, ἔρχομαι ἀμέσως εἰς τὰ κείμενα :

Ἰωάν. 1, 35 ἐξ. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν πρώτων Μαθητῶν, οἱ ὅποιοι ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν. Διαφόρως πρὸς ὅ,τι θὰ ἠδύνατό τις νὰ συναγάγῃ ἐκ τῆς Συνοπτικῆς παραδόσεως, τὸ κείμενον τοῦ Ἰωάννου ὑπαινίσσεται ὅτι ὁ μὴ ὀνομαζόμενος Μαθητῆς, καὶ ὄχι ὁ Πέτρος, ἦτο εἴτε ὁ πρῶτος εἴτε ὁ εἰς ἑκ τῶν δύο πρώτων Μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ. (Ὁ ἡμερολογιακὸς τύπος τῶν λεπτομερειῶν, τὰς ὁποίας μᾶς δίδει ὁ Εὐαγγελιστῆς εἰς τὴν συνάφειαν αὐτὴν δείχνει πέραν πάσης ἀμφιβολίας ποῖον πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὑπὸ τὸν μὴ ὀνομαζόμενον μαθητῆν). Ἐὰν δέ, πράγματι, τοιαύτη εἶναι ἡ πρόθεσις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, τότε ἡ λέξις «πρῶτος» ἢ «πρῶτον» ἐν στίχ. 41 δύναται νὰ σημαίη ὅτι ὁ Πέτρος δὲν ἦλθεν εἰς τὸν Ἰησοῦν ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ προσήχθη εἰς τὸν Κύριον ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀνδρέου, καὶ ἂν ἀκόμη ἠθέλομεν δεχθῆ ὅτι ὑποκείμενον τοῦ «εὐρίσκει» ἐν στίχ. 43 εἶναι ὁ Ἀνδρέας.

Ἐκτὸς τούτου, τὸ κείμενον, εἰς τὴν αὐτὴν συνάφειαν, τονίζει ὅτι ὁ μὴ ὀνομαζόμενος Μαθητῆς μετὰ τοῦ Ἀνδρέου ὑπῆρξεν ὁ ἀκουστῆς τῆς «μαρτυρίας» τοῦ Βαπτιστοῦ περὶ τοῦ Ἰησοῦ. Τοῦτο ἦτο λίαν σημαντικὸν ὄχι μόνον διὰ τὴν χριστιανικὴν προσπάθειαν μεταξύ τῶν κύκλων τῶν μαθητῶν τοῦ Βαπτιστοῦ ἐν Ἐφέσῳ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἐν γένει, καθὼς φαίνεται ἐκ τῆς σημασίας, ἣτις ἀποδίδεται εἰς τὸν Βαπτιστὴν ἐν τῷ ἀρχικῷ κηρύγματι καὶ ἐν τῇ Συνοπτικῇ παραδόσει. Βλέπομεν καὶ ἐν τούτῳ τὴν ὑπὸ τοῦ Δ' Εὐαγγελίου ἔμφασιν ἐπὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς μαρτυρίας τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Εἶναι ἐπίσης ἀξιοσημείωτον ὅτι, ἐνῶ ἕνας τόσον σπουδαῖος μάρτυς τῆς ἀληθείας δὲν ὀνομάζεται ὑπὸ τοῦ κειμένου μας, ἐν τῇ αὐτῇ συναφείᾳ ὁ Κύριος μεταβάλλει τὸ ὄνομα τοῦ Σίμωνος. Ἡ ἐξαιρέσις αὐτὴ ὡς πρὸς τὸν Σίμονα Πέτρον, μεταξύ ὄλων τῶν μαθητῶν, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει τὸ α' κεφ. τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν φαίνεται νὰ εἶναι τυχαία, οὔτε κολακεύει τὸν Πέτρον. Ἀποτελεῖ σχόλιον ἐν σχέσει πρὸς τὸν χαρακτήρα τοῦ Πέτρου καὶ προτυπῶνει μίαν μεγάλην ἀλλαγὴν εἰς τὸν βίον του.

Ἰωάν. κεφ. 13. Ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων ἔχουν προταθῆ διάφοροι ἐρμηνεῖαι πρὸς ἐξήγησιν τῆς νίψεως τῶν ποδῶν τῶν Μαθητῶν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ὀρθὴ ἀποψις καθ' ἡμᾶς εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία συνδέει τὴν σκηνὴν τῆς νίψεως τῶν ποδῶν πρὸς τὰς μεταξύ τῶν Ἀποστόλων σχέσεις πρὸ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ ἄφ' ἑνός, καὶ ἄφ' ἑτέρου πρὸς τὴν τάσιν ὠρισμένων

κύκλων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐγίνοντο διακρίσεις μεταξύ τῶν Ἀποστόλων, θεωρεῖτο δὲ αὐτὸς ἢ ἐκεῖνος ὁ Ἀπόστολος ὡς «μειζών» ἢ οἱ λοιποί. Παράλληλον διδασκαλίαν εὐρίσκομεν καὶ εἰς τοὺς Συνοπτικούς (Μάρκ. 9, 33 κ. παράλλ. 10, 35 ἐξ. κ. παράλλ. Ματθ. 10, 24· 23, 8 ἐξ.). Ἡ τοιαύτη διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ δὲν διειρηθῆν ἐν τῇ γραπτῇ παραδόσει, ἀπλῶς διότι ὁ Κύριος ἠσχολήθη μὲ ἐν τοιοῦτον θέμα, ἀλλὰ κυρίως διότι τὸ πρόβλημα τῆς διακρίσεως «μειζόνων» Ἀποστόλων ἀπέβη εἰς τὴν περίπτωσιν κυρίως τοῦ Πέτρου λίαν ὀξὺ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου νὰ ἀφίση τὸν Ἰησοῦν νὰ τοῦ νίψη τοὺς πόδας δὲν φαίνεται νὰ ὑπαινίσσεται τὴν ταπεινοφροσύνην τοῦ Πέτρου ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅ,τι συνέβη μὲ τοὺς λοιπούς Μαθητάς, ἀλλ' ὑπαινίσσεται μᾶλλον τὴν δυσκολίαν τοῦ Πέτρου νὰ ἀντιληφθῆ τὸ νόημα τῆς πράξεως τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ ἀρχικός του δισταγμὸς καὶ ἡ τελικὴ ἀπὸ μέρους του ἀποδοχὴ τῆς νίψεως τῶν ποδῶν του ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ φαίνεται ὅτι κατὰ τινὰ τρόπον προτυπώνει τὴν ἄρνησιν τοῦ Ἰησοῦ ὑπὸ τοῦ Πέτρου καθὼς καὶ τὴν ἀποκατάστασίν του εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἄξιωμα.

Κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν ἐν τῷ κεφ. 13 τοῦ Ἰωάννου σκηνὴν τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ προδότου, ὁ Πέτρος δὲν τολμᾷ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Ἰησοῦν ἀπ' εὐθείας ποῖος εἶναι ὁ προδότης. Ζητεῖ τὴν μεσολάβησιν τοῦ ἀνακειμένου ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ Μαθητοῦ, «ὄν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς». Μόνον εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἀποκαλύπτει τὸν προδότην. Δὲν μᾶς λέγει τὸ κείμενον ἂν ὁ ἡγαπημένος Μαθητὴς ἐνεπιστεῦθη τὸ μυστικὸν εἰς τὸν Πέτρον. Οἱ λοιποί, πάντως, Μαθηταὶ δὲν ἀντελήφθησαν τί ἀκριβῶς συνέβη, ὅταν ὁ Ἰούδας ἀπεχώρησε τῆς κοινῆς τραπέζης.

Περαιτέρω, ὡς ἔχει τὸ κείμενον, ἐν τῷ Ἀποχαιρετιστηρίῳ λόγῳ τοῦ Ἰησοῦ (κεφ. 13 — 17) ὁ πρῶτος ἐρωτῶν ἀτυχῆ ἐρώτησιν εἶναι ὁ Πέτρος. «Κύριε, ποῦ ὑπάγεις;» Ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν ὅτι ὁ Πέτρος δὲν ἠδύνατο πρὸς τὸ παρὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὸν θάνατον· θὰ τὸ ἐπραττε ἀργότερον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ παρὸν, ὁ Κύριος προεῖπεν ὅτι ὁ Πέτρος ἐντὸς ὀλίγου θὰ τὸν ἠρνεῖτο τρίς. Μετὰ τὸν Πέτρον καὶ ἄλλοι Μαθηταὶ διακόπτουν τὸν Ἰησοῦν μὲ ἐρωτήσεις. Ὁ Ἰωάννης, ὁ ἡγαπημένος Μαθητὴς, οὐδαμοῦ φέρεται ἐρωτῶν. Βεβαίως, δὲν ἐρωτοῦν τὸν Ἰησοῦν ὅλοι οἱ Μαθηταί. Παρὰ ταῦτα, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ τυχαῖον ὅτι ἐν πρόσωπον τοιαύτης σημασίας διὰ τὸ Δ' Εὐαγγέλιον, ὡς τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ, δὲν ἐρωτᾷ τὸν Ἰησοῦν παρὰ μόνον ἅπαξ, ἢ δὲ ἐρώτησις ἀφεώρα ἀπλῶς εἰς τὴν ταυτότητα τοῦ προδότου. Καθ' ὅλον τὸ Δ' Εὐαγγέλιον ὁ Μαθητὴς, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς, διὰ τινος ἐσωτερικῆς πρὸς τὸν Ἰησοῦν σχέσεως καὶ δι' ἀμέσου διαισθήσεως ἀντιλαμβάνεται τὸ ἀληθές νόημα ὅσων λέγει καὶ πράττει ὁ Ἰησοῦς.

Ἐδῶ ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν μίαν παρατήρησιν περὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ Ἰωάννου, τοῦ Μαθητοῦ τοῦ Ἰησοῦ, καθ' ὅλον τὸ Εὐαγγέλιον ὡς τοῦ Μαθητοῦ «ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς» καὶ τὰ ὅμοια. Πολλὰ ἔχουν γραφῆ ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἀναμφιβόλως, αἱ τοιαῦται ἐκφράσεις σημαίνουν τὴν ἰδιαιτέραν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν Μαθητὴν του αὐτόν. Ἐν τῇ Συνοπτικῇ παραδόσει ἔχομεν τρεῖς Ἀποστόλους, οἱ ὅποιοι χαίρουν αὐτοῦ τοῦ προνομίου. Κατὰ πολὺν παλαιὰν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν περὶ τοῦ Ἰωάννου, οὗτος ἔφθασεν εἰς βαθὺ γῆρας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὑπῆρξε δὲ ὁ νεώτερος τὴν ἡλικίαν μεταξύ τῶν Μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ. Σύγχρονοί τινες ἐρευνηταὶ τοῦ Δ' Εὐαγγελίου θεωροῦν τὴν μορφήν τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ ἐν τῷ Δ' Εὐαγγελίῳ ὄχι ὡς πραγματικὴν ἀλλ' ὡς ἰδεατὴν, ὅπισθεν τῆς αὐθεντίας τῆς ὁποίας κρύπτονται οἱ πραγματικοὶ συγγραφεῖς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ἀποφίς ὅμως αὐτῆ δὲν δύναται νὰ υποστηριχθῆ ἱστορικῶς. Τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ ἦθος τοῦ Εὐαγγελίου δὲν δικαιολογοῦν τοιαῦτα τεχνάσματα ἐκ μέρους τοῦ συγγραφέως ἢ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐπὶ πλέον, ὅπερ καὶ σημαντικώτερον, δεόν νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ αὐθεντία καὶ τὸ κύρος τοῦ Εὐαγγελίου βασιζόνται ἐπὶ τῆς μεταξύ τῶν ἐν ὄψει ἀναγνωστῶν τοῦ Εὐαγγελίου διαχύτου παραδόσεως περὶ τῆς σχέσεως τοῦ Δ' Εὐαγγελίου πρὸς τὸν ἡγαπημένον Μαθητὴν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς δι' ὅλου τοῦ Εὐαγγελίου συγκρίσεως μεταξύ Πέτρου καὶ Ἰωάννου, ἐκφράσεις ὡς «ὁ μαθητὴς ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς» καὶ τὰ ὅμοια εἶναι δυνατόν νὰ σημαίνουν ὅτι ὁ Ἰωάννης εἶναι εἰς θέσιν νὰ διορθώσῃ παραδόσεις στηριζόμενας δῆθεν ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ Πέτρου, ἥτοι ἐσφαλμένας ἐρμηνείας τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου ὑπὸ διαφόρων κύκλων ἐν Μ. Ἀσίᾳ — ἐρμηνείας σχετιζόμενας εἴτε πρὸς γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ εἴτε εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὴν αὐθεντίαν τοῦ Πέτρου μεταξύ ὅλων τῶν Ἀποστόλων.

Ἰωάν. κεφ. 18 καὶ 19. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Πάθους οἱ δύο Ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Ἰωάννης, κατ' ἐξαιρέσιν μεταξύ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, ἀκολουθοῦν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως. Δὲν πρέπει νὰ παραβλέψωμεν τὸ γεγονός ὅτι εἶναι καὶ πάλιν ὁ Πέτρος ποῦ παρανοεῖ τὸ νόημα τῆς παραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ εἰς τοὺς ἐχθρούς του. Οἱ Συνοπτικοὶ ἀποφεύγουν τὴν μνείαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Πέτρου ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ὠτίου τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως. Τὸ Δ' Εὐαγγέλιον μνημονεῖ χαρακτηριστικὰς λεπτομερείας τοῦ ἐπεισοδίου. Πάντως, ἐν συνεχείᾳ, ἀσχέτως πρὸς τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, ἐνεκα τοῦ σκοπούς καὶ ἐνεκα τῆς συγχύσεως, ἥτις προεκληθῆ κατὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Πέτρος, κατὰ τὴν ὁμόφωνον εὐαγγελικὴν παράδοσιν, ἠδυνήθη νὰ παρακολουθήσῃ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐντὸς αὐτῆς ταύτης τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. Πλὴν ὅμως τὸ Δ'

Εὐαγγέλιον εἰσάγει εἰς τὴν ἱστορίαν τὴν μορφήν τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μεταβάλλει πλήρως τὸν τόνον τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Μάρκου. Ὁ δεύτερος Εὐαγγελιστὴς διὰ τῆς ἀφηγήσεώς του περὶ τῆς εἰσόδου τοῦ Πέτρου ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Ἰησοῦ ὑπ' αὐτοῦ θέλει νὰ τονίσῃ τὴν μοναξιά τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὰ παθήματά του. Μεταξὺ τῶν Μαθητῶν του ἐτόλμησεν ἓνας νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τὸν ἠρνήθη τρίς! Τὸ Δ' Εὐαγγέλιον μᾶς δίδει ἄλλην ὄψιν τῆς εἰκόνας: ὁ ἡγαπημένος Μαθητὴς ἀκολουθεῖ τὸν Κύριον ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ ἀρχιερέως. Εἰσῆλθεν ὡς «γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ». Ἐμεσολάβησε, μάλιστα, παρὰ τῆς θυρωρῶς καὶ διὰ τὴν εἰσόδον τοῦ Πέτρου. Ἐκφράσεις ὡς: «Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;» καθὼς καὶ αἱ ἐν συνεχείᾳ παρ' ἄλλων προσώπων παρόμοιαι πρὸς τὸν Πέτρον ἐρωτήσεις δύνανται νὰ ἐννοηθοῦν ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι οἱ ἐρωτῶντες ἐθεώρουν πολὺ φυσικὸν νὰ εὐρίσκωνται ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην Μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὡς π.χ. ὁ Ἰωάννης, ὁ ὁποῖος ἦτο γνωστὸς εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ἀρνησις τοῦ Ἰησοῦ ὑπὸ τοῦ Πέτρου, ἴσταμένου ἀκριβῶς παραπλευρῶς τοῦ ἄλλου Μαθητοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο «γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ», καθιστᾷ τὸ ὀλίγημα τοῦ Πέτρου ἔτι βαρύτερον. Δὲν μᾶς λέγει τὸ κείμενον τί ἔπραξεν ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως «ὁ ἄλλος μαθητὴς». Δι' ὅλου τοῦ Εὐαγγελίου πάντως παρουσιάζεται ὡς ἓνας βαθὺς παρατηρητὴς καὶ θεατὴς. Ὁ Πέτρος μετὰ τὴν ἀρνησιν ἐξαφανίζεται ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Πάθους. Ἄλλ' ὁ ἡγαπημένος Μαθητὴς, μόνος αὐτὸς μετὰ τῶν ὄλων τῶν Μαθητῶν, ἀκολουθεῖ τὸν Ἰησοῦν μέχρι τέλους. Εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ ἐμπιστεύεται τὴν Μητέρα του. Αὐτὸς παρὶστατο ἐκεῖ παρὰ τὸν Σταυρὸν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ. Ἀκόμη καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου, «ὁ μαθητὴς ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς» ἴσταται ἐκεῖ παρὰ τὸ πλευρόν του, μάρτυς τῆς νύξεως τῆς πλευρᾶς τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος.

Ἰωάν. 20, 1-9. Ἐδῶ ἔχομεν τὴν περιγραφὴν τῆς ἐπισκέψεως τῶν δύο Μαθητῶν, Πέτρου καὶ Ἰωάννου, εἰς τὸν τάφον, μετὰ τὴν εὔρεσιν αὐτοῦ κενοῦ ὑπὸ τῆς Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Θὰ ὑπετίμα τὸν Εὐαγγελιστὴν οἰοσδήποτε ἤθελε θεωρήσει εἴτε ὡς τυχαίας εἴτε ὡς ἀσημάντους τὰς λεπτομερείας ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ ποῖος πρῶτος ἐφθασε καὶ ποῖος πρῶτος εἰσῆλθεν εἰς τὸν μνημεῖον. Δὲν δυνάμεθα ἐδῶ νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ ἐπὶ μέρους θέματα.

Πιστεύομεν ὅτι ἡ προκειμένη ἀφήγησις θέλει νὰ τονίσῃ ὅτι ἡ μὲν παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἣν ὁ Πέτρος εἰσῆλθε πρῶτος εἰς τὸ κενὸν μνημεῖον, εἶναι ἀκριβής, ἐκεῖνος ὅμως ὁ ὁποῖος ἐφθασε

πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, διεπίστωσε τὸ κενὸν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἀνάστασιν ἦτο ὁ ἡγαπημένος Μαθητὴς. Ἄν καὶ σαφῶς λέγεται ὅτι ἀμφότεροι οἱ Μαθηταὶ ἠγνόουν τὰς Γραφὰς περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Μεσσία, ἡ προκειμένη ἀφήγησις ὡς πρὸς τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ ἀναφέρεται χαρακτηριστικῶς μόνον εἰς τὸν ἡγαπημένον Μαθητὴν: «καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν». Ἐν τῇ παραδόσει τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔχομεν πληροφορίαν τινὰ περὶ κατ' ἰδίαν εἰς τὸν ἡγαπημένον Μαθητὴν ἐμφανίσεως τοῦ ἀναστάντος. Οἱ στίχ. 20, 1-9 ὑπαινίσσονται ἴσως ὅτι δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοιαύτης τινὸς ἐμφανίσεως ὁ ἡγαπημένος Μαθητὴς, ἀφοῦ πρῶτος, πρὸ οἰασδήποτε ἐμφανίσεως τοῦ ἀναστάντος, ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἀνάστασιν ἐνώπιον τοῦ κενοῦ τάφου τοῦ Σωτῆρος.

Ἐν τῇ περικοπῇ ταύτῃ εἶναι κατάδηλος ἡ πρόθεσις τοῦ ἀφηγητοῦ νὰ συγκρίνῃ τοὺς δύο μεγάλους Ἀποστόλους. Μεγάλῃ ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ ὁ ἔμμεσος τρόπος, καθ' ὃν γίνεται πάντοτε ἡ σύγκρισις, ἡ εὐγένεια δηλ. καὶ ἡ χάρις, μεθ' ἧς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν ἀφίεται νὰ διαφανῇ τὸ ὑψηλότερον γόητρον τοῦ Ἰωάννου.

Ἰωάν. κεφ. 21. Ἐν τῷ κεφ. τούτῳ ὑπάρχουν δύο περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἔρχονται μαζί πάλιν εἰς τὸ προσκήνιον καὶ συγκρίνονται πρὸς ἀλλήλους. Οἱ Μαθηταὶ ἀκάρπως ἀλιεύουν εἰς τὴν λίμνην τῆς Γαλιλαίας, ὅταν ἐξαίφνης ὁ ἀναστὰς Κύριος ἐμφανίζεται παρὰ τὸν αἰγιαλόν. Ὁ πρῶτος ποὺ τὸν ἀνεγνώρισεν ἦτο ὁ ἡγαπημένος Μαθητὴς. Αὐτὸς εἶπεν εἰς τὸν Πέτρον: «ὁ Κύριός ἐστιν», ὅποτε ὁ Πέτρος, ἐνδυθεὶς, διότι ἦτο γυμνός, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ φθάσῃ πρῶτος εἰς τὸν αἰγιαλόν. Ἡ ἀγάπη τοῦ Πέτρου εἶναι πλήρης παραφορᾶς, καὶ ἀλόγων παρορμήσεων, διὰ τοῦτο καὶ ὑπέστη δοκιμασίαν. Ὁ ἄλλος μαθητὴς ἡγάπα ἡρέμως, ἀσφαλῶς, χωρὶς ἀμφιβολίας καὶ ἀμφιταλαντεύσεις. Ἡ γυμνότης καὶ ἡ κάλυψις τῆς γυμνότητος τοῦ Πέτρου, ἡ πτώσις εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἡ κάλυψις διὰ τῆς κολυμβήσεως ἀποστάσεως διακοσίων (200) πήχεων ἔχουν προφανῶς συμβολικὴν σημασίαν. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἔργου τοῦ Φίλωνος «Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις» (Γεν. 5, 22) ὁ ἀριθμὸς 200 δύναται νὰ σημαίνῃ τὴν μετάνοιαν τοῦ Πέτρου.

Πρὶν ἀσχοληθῶμεν μὲ τὴν κλείουσαν τὸ Εὐαγγέλιον περικοπὴν (στίχ. 15-23), ὅπου, ὡς πιστεύομεν, συγκρίνεται τὸ τέλος τῶν δύο μεγάλων Ἀποστόλων, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀκόλουθος παρατήρησις ὅσον ἀφορᾷ τὸν στίχ. 14: Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀναστάντος παρὰ τὴν λίμνην τῆς Γαλιλαίας εἶναι ἡ τρίτη ἐμφάνισις τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς Μαθητάς του. Ἡ δὴλωσις αὐτῆ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ὑπαινίσσεται μίαν σχηματοποίησιν ἀπὸ μέρους τοῦ συγγραφέως ἢ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐπειδὴ τὸ Εὐαγγέλιον ἀρχεταὶ δι' ἑνὸς εἰδους ἀπομνημονευμάτων ὅσον ἀφορᾷ τὰς τρεῖς πρῶτας ἡμέρας τῆς μαθητείας τοῦ Ἰωάννου παρὰ τῷ Ἰη-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞ ΗΠΕΙΡΟΥ ΟΡΜΩΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

5. Ματθαῖος Β' (1596, 1598-1602, 1603).

Ἐγεννήθη ἐν τῷ χωρίῳ Κλινόβω¹²², τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας, νομοῦ Τρικάλων Θεσσαλίας. Διε-

122. Γεδεών Μ., Ματθαῖος Β', Πατριάρχης ΚΠόλεως, ἐν «Μ.Ε. Ἐγκυκλοπαιδεία», τόμ. ΙΣΤ', σελ. 772. Ἐν αὐτῷ τῷ χωρίῳ ἐγεννήθησαν καὶ οἱ πατριάρχαι Σεραφεῖμ, Παΐσιος καὶ Ἱερόθεος Α' Ἀλεξανδρείας, διατελέσας προηγουμένως ἐπίσκοπος Ζητουνίου, μητροπολίτης Παροναξίας (1811-1820) καὶ Νικαίας (1821-1825). Ἀπέθανε τὸ 1845 (βλ. Βιττάλη Φι-

τέλεσε μητροπολίτης Ἰωαννίνων, διαδεχθεὶς πιθανῶς τὸν Ἰωάσαφ, μεταξύ τῶν ἐτῶν 1585-1595, κατὰ

λαρέτου (Ἀρχιμ.), Ὁ Σίφιος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἱερόθεος ὁ Β', Σταφυλοπάτης, Ἀθῆναι 1956, σελ. 12, Ν.Ε. Λεξικόν, τόμ. Ι', σελ. 899, ἐνθα ἀγνωστον διατὶ δὲν συμπεριλήφθη καὶ ὁ ἱστορούμενος Ματθαῖος Β', ἐνῶ ἀσαφῶς ἐτέθησαν οἱ δύο πρότεροι, Τσακροπούλου Αἰμιλιανοῦ (ἐπισκόπου Μιλήτου), Ἐπισκοπικὸν κατάλογοι κατὰ τοὺς κώδικας τῶν ὑπομνημάτων τοῦ Ἀρχιεπισκοπείου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν «Ὁρθοδοξία», ἔτ. ΛΑ' (1956), σελ. 429, 437, 439, 447, ἔτ. ΛΒ' (1957), σελ. 182.

σοῦ, κλείει τὴν ἀφήγησιν καὶ διὰ μιᾶς τρίτης ἐμφανίσεως τοῦ ἀναστάντος πρὸς τοὺς Μαθητάς. Ἔτι περαιτέρω, ὁ στίχ. 14 τονίζει τὴν μὴ μνειάν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ οἰασθήποτε ἐμφανίσεως τοῦ ἀναστάντος πρὸς τὸν Πέτρον, ἀφοῦ ἐκ τῆς τριπλῆς πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσεως τοῦ Ἰησοῦ ἐν στίχ. 15-17 εἴμεθα δεδικοιολογημένοι νὰ συναγάγωμεν ὅτι ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Πέτρου εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀρνησιν τοῦ Ἰησοῦ, τοιαύτη δὲ ἀποκατάστασις δὲν εἶναι νοητὴ ἀσχέτως πρὸς μίαν ἐμφανισιν τοῦ ἀναστάντος Κυρίου πρὸς τὸν Πέτρον. Ἐπισταμένη μελέτη τοῦ θέματος ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἀποψιν ὅτι ἔχομεν ὡς πρὸς τὰς ἐμφανίσεις τοῦ ἀναστάντος μίαν πλήρη σχηματοποίησιν. Ἐν τοῖς στίχ. 15-17 καταχωρεῖται συνομιλία τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν Πέτρον, ἣτις ἀνήκει εἰς μίαν ἐμφάνισιν τοῦ ἀναστάντος κατ' ἴδιαν πρὸς αὐτόν, διότι ἡ πρόθεσις τοῦ κειμένου πρὸ ἡμῶν εἶναι νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Πέτρου ὡς γενομένην οὔτε κατὰ τὴν πρώτην οὔτε κατὰ τὴν δευτέραν ἀλλὰ κατὰ τὴν τρίτην ἐμφάνισιν τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς Μαθητάς του. Ὁ ἀριθμὸς τρία παίζει σπουδαῖον ρόλον εἰς τὸ ὅλον σχῆμα. Ὁ τονισμὸς αὐτὸς τῆς σημασίας τῆς ἀρνήσεως τοῦ Ἰησοῦ ὑπὸ τοῦ Πέτρου συμπίπτει πρὸς τὴν ὅλην τάσιν τοῦ Εὐαγγελίου νὰ δείξῃ, ἐμμέσως μὲν καὶ μετὰ πολλῆς χάριτος, πλὴν ὅμως καὶ πέραν πάσης ἀμφιβολίας, τὰ ἀδύνατα σημεῖα εἰς τὰς σχέσεις τοῦ Πέτρου πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἀκόμη καὶ ἡ πρώτη ἐρώτησις τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν Πέτρον ἐν στίχ. 15 περὶ τοῦ ἂν ὁ Πέτρος ἀγαπᾷ τὸν Κύριον περισσότερο τῶν λοιπῶν παρόντων Μαθητῶν εἶτε εἶναι ἀπλῶς μία ὑπόμνησις εἰς τὸν Πέτρον περὶ τῶν ἐπιπολαίων δηλώσεών του (βλ. Μάρκ. 14, 29 κ. παράλλ.) ὅτι εἰς τὴν στιγμὴν τῆς μεγάλης κρίσεως θὰ μείνῃ, ἔστω καὶ μόνος αὐτὸς μεταξύ τῶν Μαθητῶν, πιστὸς εἰς τὸν Διδάσκαλόν του, εἶτε ἀναφέρεται εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ Πέτρου νὰ φθάσῃ κολυμβῶν πρὸς τὸν Ἰησοῦν πρὶν οἱ ἄλλοι Μαθηταὶ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἔλθουν εἰς τὴν ξηρὰν, ὅποτε καὶ πάλιν ἔχει κάπως εἰρωνικὴν ἔννοιαν, ἀφοῦ ὑπαινίσσεται τὸν παράφορον τρόπον τῆς ἐκφράσεως τῆς ἀγάπης τοῦ Πέτρου πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἀγάπης ὅμως ἡ ὁποία ἀποδεικνύεται ἐνώπιον τῆς κρίσεως ἀσταθῆς.

Ἐρχόμεθα τῶρα εἰς ἐν δύσκολον τελικὸν σημείον : Ποία εἶναι ἡ ἔννοια ὄλων αὐτῶν τῶν λεπτομερειῶν περὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ ἡρέμου θανάτου τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ, δι' ὧν κατακλείεται τὸ ὅλον Εὐαγγέλιον; Πιστεύομεν ὅτι ἔχομεν πρὸ ἡμῶν μίαν σύγκρισιν τοῦ μαρτυρικοῦ τέλους ἑνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἠρνήθη τὸν Κύριόν του καὶ ὁ ὁποῖος ἦτο ἀναγκαῖον νὰ τελειώσῃ τὸν τρικυμιώδη βίον του διὰ μιᾶς δημοσίας ὁμολογίας τοῦ Ἰησοῦ, πρὸς τὸ ἡρεμον, εἰρηνικὸν καὶ γλυκὺ τέλος τῆς ζωῆς ἑνὸς ἄλλου Μαθητοῦ. Πρὸς τοὺς χριστιανούς ἐκείνους ἐν Μ. Ἀσίᾳ, οἱ ὁποῖοι, ὡς φαίνεται, συνέκριναν τὸ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Χριστοῦ τέλος τοῦ Πέτρου πρὸς τὸν φυσικὸν θάνατον τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ τὸ Δ' Εὐαγγέλιον ἀπαντᾷ : (α) ὅτι ἦτο ἡ θέλησις τοῦ Κυρίου αὐτῆ, οἱ δύο οὗτοι Ἀπόστολοι νὰ ἔχουν διάφορον τέλος, καὶ (β) ὅτι τὸ μαρτύριον τοῦ Πέτρου ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ἀρνησιν τοῦ Χριστοῦ ὑπ' αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν του εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα.

Συμπέρασμα : Ὁ «Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης» κατὰ τὸ Δ' Εὐαγγέλιον παρουσιάζονται ὡς στενοὶ φίλοι. Συγχρόνως ὅμως ὁ εἰς συγκρίνεται πρὸς τὸν ἕτερον. Ἡ σύγκρισις πάντοτε τείνει νὰ τονίσῃ τὸ ὑψηλότερον γόητρον τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ ἔναντι τοῦ Πέτρου. Οὐδαμῶς εἰς τὸ Δ' Εὐαγγέλιον ἔχομεν ἔστω καὶ ὑπαινιγμὸν περὶ καθιερώσεως ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ οἰουδήποτε εἰδους ἰδιαιτέρας ἐξουσίας ἢ πρωτείου τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ μεταξύ τῶν Ἀποστόλων. Δικαιούμεθα ὡς ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ ἔμφασις ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου γόητρον τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ ἔναντι τοῦ Πέτρου ἔχει ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ ἀντικρούσῃ ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἀπόψεις συνδεομένας πρὸς ἀνωτέραν τινὰ δῆθεν αὐθεντίαν τοῦ Πέτρου καὶ τὸ πρωτεῖον αὐτοῦ μεταξύ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων. Φαίνεται ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τὸ Δ' Εὐαγγέλιον, γραφέν περὶ τὰ τέλη τοῦ α' αἰῶνος, ἀντιμετωπίζει τὴν ὑπὸ ὀρισμένων κύκλων ἐσφαλμένην ἔρμηνειαν τῶν σχετικῶν στοιχείων τῆς Συνοπτικῆς παραδόσεως.

ΣΑΒΒΑΣ ΑΓΟΥΡΙΔΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

τὸν μακαρίτην Παραμυθίας Ἀθηναγόραν¹²³, ἀλλ' ἦτο καὶ πρὸ τοῦ ἔτους τούτου (1585) ποιμενάρχης τῆς διαληφθείσης ἠπειρωτικῆς Μητροπόλεως, ἀφ' οὗ μετὰ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Β' καὶ ἐτέρων συνοδικῶν ἀρχιερέων συνυπέγραψεν, ἐν ἔτει 1582, γράμμα πρὸς τοὺς ἐν ταῖς μοναῖς τῶν Μετεώρων μοναχοῦς¹²⁴.

Ἱερεμίας ὁ Β' ἀπέστειλε τὸν Ἰωαννίνων Ματθαῖον, ὡς πατριαρχικὸν ἑξάρχον, εἰς τὴν Ρούμελην καὶ τὴν Πελοπόννησον, πρὸς συνάθροισιν τῶν συνδρομῶν ὑπὲρ τοῦ Πατριαρχείου «ᾧ ἐχορηγήσεν ἄδειαν τοῦ παύειν ἐπιτροπικῶς τοὺς ἀπειθοῦντας τῇ αἰτήσῃ ταύτῃ τῆς Ἐκκλησίας ἀρχιερεῖς καὶ χειροτονεῖν ἐτέρους»¹²⁵.

Τέλη τοῦ ἔτους 1595 ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ὁ διαπρεπῆς ἐκεῖνος οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἱερεμίας Β'¹²⁶, οὕτως τὸν θρόνον κατέλαβεν οὐχὶ κανονικῶς ἀλλ' «ἐπιβατικῶς» ὁ Ἰωαννίνων Ματθαῖος, καθ' ὅσον, ὡς προείδομεν, ἀνωτέρω, ὑπῆρχεν ἀπόφασις συνοδική, δι' ἧς, ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως καὶ ἀφορισμοῦ, ἀπηγορεύετο πατριαρχικὴ ἐκλογή, ἐν περιπτώσει χηρέσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἂν μὴ συνήρχοντο πρότερον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἅπαντες οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἱεράρχαι.

Ὑπὸ δέκα καὶ μόνον ἀρχιερέων, καὶ τούτων μετὰ κόπου καὶ πίεσεων καὶ βίας πολλῆς συναινεσάντων, ψφισθεὶς ὁ Ἰωαννίνων Ματθαῖος, ἀρχὰς Φεβρουαρίου 1596¹²⁷, κατέλαβε τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον, πλὴν ὅμως τοῦτο ἐξακταρισθὲν οὐχὶ ἄνοδος, ἀλλ' ἐν κυριολεξίᾳ «εἰσπῆδησις» εἰς αὐτόν, ἐξ οὗ καὶ δὲν ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς νόμιμος καὶ κανονικὸς πατριάρχης, ἀλλ' ἀπεδοκίμασθη.

Μελέτιος ὁ Πηγάς¹²⁸, ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς

123. Ὑπογράφει τὸ ὑπόμνημα ἐκλογῆς Θεολήπτου Β', ὡς πατριάρχου Κων/λεως (27 Φεβρ. 1585-Ἀπρ. ἢ Μαῖου 1586). Βλ. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 68, τοῦ αὐτοῦ, Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν ἐν Ἠπείρῳ καὶ Ἀλβανίᾳ ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἐν «Ἠπειρωτικὰ Χρονικά», ἐτ. ΙΒ' (1937), σελ. 67, «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἐτ. Β', (1882), σελ. 795, Σεραφεῖμ, Δοκίμιον, ἐνθ' ἀνωτ.

124. Ζακυθηνοῦ Δ., Ἀνέκδοτα γράμματα περὶ τῶν Μονῶν Μετεώρων, ἐν ἱστορικῷ περιοδικῷ «Ἑλληνικά», τόμ. Ι' (1938), σελ. 304.

125. Γεδεών, ἐνθ' ἀνωτ.

126. Τρεῖς ἐπατριαρχευσεν οὗτος· α) 1572-1579, β) 1580-1584 καὶ γ) 1586-1595. Βλ. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 86, 87.

127. Προτιμῶμεν τὴν χρονολόγησιν τοῦ μακαρίτου Σάρδεων Γερμανοῦ, ὡς πλέον βásiμνον (ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 70 καὶ Ἐπαρχία..., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 67). Ὁ Μαθῆς σελ. 118, ἀναγράφει τὸ ἔτος 1594. Ὁ Γεδεών (Π.Πίνακες, σελ. 536) καὶ ὁ Χρυσ. Παπαδόπουλος (Πατριαρ. Κατάλογ., «Θεολογία», ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 160) τὸ ἔτος 1595, ἐνῶ—ὁ τελευταῖος—ἐν τῇ Ἱστορ. Ἀλεξ. (ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 653) γράφει ὀρθῶς τὸ 1596, ἀλλ' οὐχὶ «ἐν ἀρχῇ τοῦ μηνὸς Μαρτίου», ὡς σημειοῖ καὶ εἰς ἐτέραν ἐργασίαν αὐτοῦ, Σχέσεις Ὁρθοδ. καὶ Λατ..., ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 293.

128. Κρῆς τὴν καταγωγὴν ὑπῆρξε μίᾳ τῶν διαπρεπεστέρων φυσιογνωμιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1590 διετέλεσε πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1597, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πα-

τριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γαβριὴλ τὸν Α'¹²⁹, δὲν μνημονεῖ αὐτὸν ὡς πατριάρχην. Ἀπλῶς ἐπαινεῖ καὶ τὸν ἱερώτατον (μητροπολίτην) Ἰωαννίνων, οἴκοθεν διακριθέντα καὶ τηλικούτου θρόνου ἀναχωρήσαντα¹³⁰.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ὁ Ματθαῖος, φρονίμως ποιῶν, μετὰ εἰκοσαήμερον¹³¹, «μὴ δυναθεὶς ν' ἀνθέξῃ τὴν δεινὴν τῆς Ἐκκλησίας κατάστασιν»¹³², ἀπεχώρησε τοῦ Θρόνου καὶ ἀπελθὼν εἰς Ἅγιον Ὅρος ἐμόναζεν ἐφεξῆς εἰς τινα ἐν αὐτῷ μονῆν.

Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως, μετὰ τὸν θάνατον Γαβριὴλ τοῦ Α', τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης¹³³, καὶ Θεοφάνους Α', τοῦ ἀπὸ Ἀθηνῶν¹³⁴, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Μελετίου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς ἐπιτηρήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ Ματθαῖος Β', κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1598, ἐκλήθη πρὸς διαποιμάνσιν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Οὐχ ἦτον ὅμως καὶ αὐθις ἡ ἐκλογή αὐτοῦ δὲν ἐγένετο ὁμαλῶς.

Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Ἐνετοῦ πρεσβευτοῦ πρὸς τὸν γαληνότατον Δόγην, πεμφθείσης ἐκ Κων/πόλεως, τῇ 30ῇ Ἀπριλίου 1598, πληροφορούμεθα τὰ ἐξῆς. «Συνέβη ὁμοίως μίᾳ ἀπροσδόκητος νέα ἐκλογή πατριάρχου Κων/πόλεως, τῇ συνεργασίᾳ μερικῶν προκρίτων Ἑλλήνων, δυσηρεστημένων ἀπὸ τὴν Διοίκησιν τοῦ Μελετίου..., οἱ ὅποιοι μετακαλέσαντες αἰφνιδίως ἐνταῦθα ἓνα Ἐπίσκοπον τῶν Ἰωαννίνων¹³⁵, πρόσωπον μηδεμιᾶς παιδείας¹³⁶ οὔτε πείρας, τὸν ἐγκατέστησαν μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν τούρκων εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ τὸν ὠδήγησαν εἰς τὸν Πασσᾶν, ὁποῖος τὸν ἀνεγνώρισε, τελευταίως δὲ ἤσπασθη καὶ τὴν χεῖρα τοῦ Βασιλέως...¹³⁷».

τριάρχου Θεοφάνους, κατ' ἐπίμονον πρόσκλησιν τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐλθὼν εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ὡς «Τοποτηρητῆς» ἢ μᾶλλον «Ἐπιτηρητῆς» (β' Νεώτ. Ἐγκυκλ. Λεξικό, τόμ. ΙΓ', σελ. 205-206).

129. Οὗτος ἐπατριαρχευσεν κατὰ τὸ ἔτος 1596 (βλ. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 72 ἐξ., Παπαδόπουλου Χρυσ. ἐνθ' ἀνωτ.

130. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 71.

131. Διαφρονία ἐπικρατεῖ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο. Καθ' ὅσον οἱ μὲν δέχονται εἴκοσι ἡμέρας, οἱ δὲ δεκαεννέα, ἕτεροι δεκαεπτὰ, καὶ ἄλλοι ὀκτῶ (βλ. Βυζαντίου, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 532, Γεδεών, ἐνθ' ἀνωτ., Γερμανοῦ, αὐτόθι).

132. Νινολάκη Ἀγαθαγγέλου, Μελέτιος Πηγάς, Χανιά 1903, σελ. 118, Νεώτ. Ἐγκ. Λεξικό, τόμ. ΙΓ', σελ. 106.

133. Ἀποχωρήσαντος τοῦ Ματθαίου, οὗτος ἐξελέγη κατὰ Μάρτιον 1596 καὶ παρέμεινε ἐν τῷ Θρόνῳ μέχρι τέλη Αὐγούστου 1596 (Γερμανοῦ ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 72-73).

134. Οὗτος ἐπατριαρχευσεν τέλη Φεβρουαρίου 1597 μέχρι 26 Μαρτίου ἴδιου ἔτους (βλ. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 75 ἐξ., 87).

135. Καὶ ἐντεῦθεν ἀποδεικνύεται, ὅτι δὲν εἶχεν ἀνεγνωρίσθῃ ὡς κανονικὸς Πατριάρχης κατὰ τὴν πρώτην βεβιασμένην ἐκλογὴν καὶ ὀλιγοήμερον αὐτοῦ πατριαρχίαν.

136. «Τὴν παιδείαν του δὲν ἀναγνωρίζει οὔτε ὁ Ἱερεμίας Β', ὁ ὁποῖος εἰς τὰ γράμματά του τὸν ἀποκαλεῖ, ὅτε μὲν «προσεκτικώτατον» οὐδέποτε ὅμως ὡς ἐλλόγιμον» (βλ. Μερτζίου Κ., Τὸ ἐν Βενετίᾳ Κρατικὸν Ἀρχεῖον. Δ' Ὁ Ἰωαννίνων Ματθαῖος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν ἔτει 1598, ἐν «Ἠπειρωτικὰ χρονικά», ἐτ. ΙΕ' (1940), σελ. 21, ὑποσ. 3).

137. Αὐτόθι, σελ. 20-21.

Πάντως, όπως ποτ' αν ή, ο Ματθαίος ήτο ήδη άποφασισμένος να διαποιμάνη την Μεγάλην 'Εκκλησίαν, άδιαφορών όλοσχερώς προς τας διαφόρους άντιθέσεις και άποβλέπων, όπως παντί τρόπω διατηρήση την άρχήν. 'Εντεϋθεν, κατ' 'Ιούνιον του 1600, εξέδωκε συνοδικόν Τόμον, δι' ου προσεπάθη ν' άποφύγη την άρπαγήν του πατριαρχικού αυτού Θρόνου, άπειλών κ.τ.τ., «όσάκις αν εύρεθώσι μητροπολίται ή άρχιεπίσκοποι ή έπίσκοποι μετά κληρικών και άρχόντων και ήερομονάχων και μοναχών και έτέρων τινών τών άπό πλήθους παρασυναγωγάς και φατρίας ποιούντες κατά γε τής μεγάλης εκκλησίας και αυτού του Πατριάρχου κυρίου Ματθαίου»¹³⁸.

'Αλλά και περαιτέρω ζητεί ν' άποκλείση τας έξωθεν έπεμβάσεις δι' οιασδήποτε μητροπολιτικές μεταβολάς, όπως καταφαίνεται εις την, εν τώ πατριαρχικώ και συνοδικώ έγγραφω του 1600, περικοπήν «όστις άπό τών άρχόντων και άπό τών έτέρων χειροτεχνών και κατήλων προσερχόμενος τή συνοδή και τώ Οικουμενικώ Πατριάρχει ούκ έρχονται έρωτήσαντες ή άρα εύκολόν έστι το ζήτημα αυτών, αλλά άπαραιτήτως δι' έξωτερικής δυναστείας βιάζουσι και ζητήσουσι παράλογά τινα και άθεσμα ώστε έκβαλείν και εισάξει μητροπολίτας άπό τών θρόνων αυτών...»¹³⁹.

Ούτω πως ήδυνήθη επί τετραετίαν να παραμείνη εν τώ περικαλλεί θρόνω τής Κωνσταντινουπόλεως. Κατ' αυτό το δε το διάστημα έπραξεν ό,τι ήτο δυνατόν υπέρ τής 'Εκκλησίας.

'Εν πρώτοις άντιμετώπισε το ζήτημα τής μεταφοράς του Πατριαρχείου. 'Ηδη, άπό του έτους 1586, είχεν εκδιωχθή υπό τών Τούρκων εκ τής μονής Παμμακαρίστου, εύθυσ μετά την έξωσιν Θεολήπτου του Β', έγκατασταθέν εν τή πενιχρά 'Εκκλησία Θεοτόκου τής Θεραπείας και Παραμυθίας τής εν τή Βάλτω, είτα δε (1579) εν τώ εν τή συνοικία Ξυλοπόρτης ί. ναώ 'Αγίου Δημητρίου, του Κανάβη. Τώρα δε πάλιν, πρό νέας άφορήτου πίεσεως εύρισκόμενον, άνέλαβε Ματθαίος ό Β' και μετέφερε τουτο, άρχάς του 1601, εν τή εν Φαναρίω παλαιά γυναικεία μονή του αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ένθα εύρίσκεται μέχρι σήμερα¹⁴⁰.

138. Γενναδίου, Φωτίειος..., ένθ' άνωτ., τόμ. Β', 135.

139. 'Ενθ' άνωτ., σελ. 227.

140. Βαφείδου, ένθ' άνωτ., σελ. 21, Γερμανού, ένθ' άνωτ. σελ. 53 ύποσ. 99, Δούκα Σωφρονίου ('Αρχιμ), 'Αρχαίοι Ναοί εν Κων/πόλει, εν «Ι. Σύναξις», έτ. Ε' (1909), αριθμ. φ. 106, σελ. 7, 8, ένθα όμως αναγράφεται ούχι όρθώς, ότι επί πατριαρχου Τιμοθέου Α' (1614-1621) μετεφέρθη εις το Φανάριον, Καλλινίκου Κωνστ. (Πρωτοπρ), 'Επίτομος 'Εκκλησιαστική 'Ιστορία άπ' άρχής μέχρι 1930, 'Αθήναι 1958, σελ. 108-109, Μυστακίδου Β., 'Ιωνάς Ταρίτζιος εκ Κυζίκου και Μαρτίνος ό Κρούσιος εν Τιβίγγη (1592), εν «Θεολογία», τόμ. Η' (1930), σελ. 196 ύποσ. 1, Ν.Ε. Λεξικόν, τόμ. ΙΕ', σελ. 614-615, Παπαδόπουλου Χρυσόστομου (άποθ. 'Αρχιεπ. 'Αθηνών), 'Ο Λορίσης και Τρίκης Διονύσιος, ό φιλόσοφος, εν «'Ηπειρωτικά Χρονικά», έτ. Η' (1933), σελ. 162, 163, Πολυκάρπου, μητρ. Μύρων, 'Η εν Κων/πόλει εκάστοτε άπ' άρχής μέχρι του νύν κατ' έπίτομον χρονογρα-

'Επελήφθη επίσης του θέματος, του άπασχολούντος την εν Κύπρω 'Εκκλησίαν. Τώ αυτώ έτει (1601), μηνί 'Ιουνίω, έπεμφε γράμμα «τοίς εν τή Κύπρω έπισκόποις και κληρικοίς», εν φ' διέλαβεν «έπειδή και ό 'Αλεξανδρείας Μελέτιος, ό Πηγάς, έγραψε προς τον 'Αρχιεπίσκοπον αυτών 'Αθανάσιον νουθετών αυτον και έπιτιμών, πρώτον διατι διέρρηξε και έκαυσε παλαιά άντιμίσια, ίνα πωλήση αυτος τα καινά τα ύπ' αυτου ποιηθέντα και δεύτερον διατι διέεμε πελέκει τον θρόνον του μακαρίου Γερμανού, πατριάρχου 'Ιεροσολύμων (1537-1579) και έλαβεν άγιον λείψανον όπερ ήν εν αυτώ και τρίτον διατι άθεμιτογαμίας έποίησε και επί πασι τούτοις ούκ ήκουσε του Μελετίου νουθετούντος αυτον και ου μετενόησε, και δια τουτο καθήρεθη συνοδικώς τής τε άρχιεπισκοπής και τής άρχιερωσύνης. 'Αντ' αυτου δ' έξελέγη εν Κωνσταντινουπόλει ό Βενιαμίν, ή χειροτονία του όποιου έγινετο εν Κύπρω¹⁴¹.

'Ετερον ζήτημα σοβαρώτατον ύπήρξε το Σιναιτικόν. 'Αποθανόντος του 'Αρχιεπισκόπου Σινά Ευγενίου, Λαυρέντιός τις έπέτυχε δια χρημάτων να πείση τον τε 'Αρχιεπίσκοπον Κύπρου και τινα έτερον 'Επίσκοπον του Πατριαρχείου 'Αντιοχείας, όπως χειροτονήσουν αυτον 'Αρχιεπίσκοπον Σιναίου. Ούτω δε και έγινετο, εν έτει 1595, οτε ό Ματθαίος κατέλαβε το πρώτον τον Πατριαρχικόν Θρόνον. 'Ενεκα δε τής όλιγοήμερου εκείνης και έμπεριστάτου πατριαρχείας δεν ήδυνήθη ν' άσχοληθή με το θέμα τουτο, και του όποιου δεν επελήφθησαν και οι μετέπειτα πατριαρχεύσαντες¹⁴². 'Ηδη όμως κατά την β' περίοδον τής πατριαρχείας αυτου δια πατριαρχικού αυτου γραμματος, και χάριν τής ειρηνεύσεως τής 'Εκκλησίας¹⁴³, συνεχώρησε και ήθώ-

φικην σειράν επισκοπική και πατριαρχική έδρα τής 'Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, εν Στ. Ζερβοπούλου, 'Εγκυκλοπαιδικόν 'Ημερολόγιον, έτ. Α', Κων/πολις 1934, σελ. 71-72. Δια την άρπαγήν τής πατριαρχικής μονής Παμμακαρίστου παρεσκευάθη άφορμή όμοια προς την σκηνοθετηθεισαν δια την κατάληψιν του ί. ναού 'Αγίων 'Αποστόλων, εν φ', μετά την 'Αλωσιν, ήδρευε το Πατριαρχείον. 'Ητοι πρώταν τινα εύρέθη πρό τής μονής Παμμακαρίστου πτώμα τούρκου τινός. 'Ενεκα τουτου ό τουρκικός δχλος πάραυτα έξεγερεθείς κατέσχε το Πατριαρχείον, μετά την βιαίαν άπομάκρυνσιν του όποιου ό Ναός κατέστη τζαμί υπό το όνομα «φετχιε-τζαμί», λείψανον ήρον του ένδόξου παρελθόντος (βλ. Κομνηνού, ένθ' άνωτ. σελ. 123).

141. Βαφείδου, ένθ' άνωτ., Γ' α, σελ. 110, αλλά γράφει το έτος «1610», Δελικάνη, Τά εν τοίς κώδιξι..., ένθ' άνωτ., τόμ. Β', σελ. 547-550, Δοσιθέου (πατρ. 'Ιεροσολύμων), Περί τών εν 'Ιεροσολύμοις πατριαρχεύσαντων, εν Βουκουρεστίω 1715, σελ. 1169, 1176, Μαζαράκη, ένθ' άνωτ. σελ. 171, Παπαδόπουλου Χρυσόστομου (άρχ. 'Αθηνών), 'Ανωμαλία τής 'Εκκλησίας Κύπρου κατά τον ιζ' και ιθ' αιώνα, εν «Θεολογία», τόμ. Ζ' (1929), σελ. 36, Σάθα, Μεσ. Βιβλ., τόμ. Γ', σελ. 549, Κομνηνού, ένθ' άνωτ., σελ. 119.

142. Νινολάκη, ένθ' άνωτ., σελ. 118.

143. «Την γνώμην έχοντες και του νυν Οικουμενικού Πατριάρχου κύρ Ματθαίου, έκρίναμεν ειρήνην άντεισείξεν ό Φιλάνθρωπος Θεός, επιστρεφόμενων υμών προς εύπειθειαν και επεγνωκότων όσα πεπλημμέλτηται», καθ' ά έγραφε ό 'Αλεξανδρείας Μελέτιος εις έπίσημον πατριαρχικόν αυτου γράμμα (βλ. Μαζαράκη, ένθ' άνωτ., σελ. 168).

ωσε τὸν Λαυρέντιον, ὡς βλέπομεν εἰς πατριαρχικὸν γράμμα πρὸς τοὺς Σιναΐτας τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Σωφρονίου Δ' (1579-1608)¹⁴⁴.

Πρὸς τούτους τὴν προσοχὴν αὐτοῦ προσείλκυσε ἡ ἐν Πολωνίᾳ κατάστασις, καθ' ἣν ἡ ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία διὰ τοῦ ἐπαράτου συστήματος τῆς οὐνίας, ἐπεδίωκε νὰ ἐκλατινίσῃ τὴν Ὁρθόδοξον Πολωνίαν. Πρὸς τοῦτο ἀπὸ κοινοῦ συμφωνήσαντες οἱ δύο Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας, ἀπέστειλαν ὁ μὲν τὸν Ἀρχιμανδρίτην Νικηφόρον Κατακουζηνόν, ὁ δὲ τὸν περίφημον Κύριλλον Λούκαρην, μόλις τότε εἰκοσιτριετῆ ἀρχιμανδρίτην, ὡς Πατριαρχικούς Ἐξάρχους, διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν καταχθονίων προσπαθειῶν τῶν ρωμαιοκαθολικῶν.

Ἄλλ' ὅτε ἔφθασαν ἐν Πολωνίᾳ, τὰ πράγματα, συνεργοῦντος τοῦ νεαροῦ βασιλέως Σιγισμούνδου Γ', εἶχον φθάσει εἰς τὸ ἀπροχώρητον, καθ' ὅσον εἶχεν ἤδη, βασιλικῆ διαταγῇ, συγκληθῆ σύνοδος ἐν Βρέστη (1596) διὰ νὰ κηρύξῃ ἐπισήμως τὴν ἔνωσιν τῆς Ὁρθόδοξου Πολωνικῆς μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ δύο ἐπίσημοι ἀπεσταλμένοι γενναίως ἠγωνίσθησαν ἐναντίον τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ Οὐνιτῶν καὶ ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ διχάσουν τὴν σύνοδον, εἰς τρόπον ὥστε ἡ μὲν λατινόφωνον νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ψευδοένωσιν, ἡ δὲ Ὁρθόδοξος, συνελθούσα ἐν Βίζνα ν' ἀποκηρύξῃ αὐτήν, ἀποδοκιμάσασα τὰ ὅσα διεδραματίσθησαν, ἀναθεματίσασα τοὺς ἀποστάτας καὶ διακηρύξασα τὴν ἀφοσίωσιν τῶν Ὁρθόδοξων Πολωνῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν τῆς χώρας των καὶ εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, τὴν μόνην πνευματικὴν κορυφὴν τῆς Ἐκκλησίας των¹⁴⁵.

Ἀποτέλεσμα τῆς σθεναρᾶς στάσεως τῶν Ὁρθόδοξων, ἐνισχυθέντων τὰ μέγιστα ὑπὸ τῶν ἐξάρχων, ἦτο νὰ ἐκραγῇ διωγμός, καθ' ὃν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρος συνελήφθη καὶ κατεδικάσθη ὡς κατάσκοπος, δῆθεν, τῶν Τούρκων καὶ ἐγκλεισθεὶς εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Μαριεμβούργου ἀπέθανεν μετ' ὀλίγον ἐξ ἀσυνεχίας, ὡς μάρτυς τῆς Ὁρθοδοξίας¹⁴⁶. Ἐπεχειρήθη

144. Παπαδοπούλου Ἀθ. Κεραμέως, Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμητικῆς Σταχυολογίας, τόμ. Β', σελ. 270, Στεφάνιδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 742.

145. Κολιτσάρα Ἰ., Οἱ Οὐνίται, Ἀθήναι 1959, σελ. 11, 12, Μαζαράκη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 163, Παπαδοπούλου Χρυσόστομου (ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν), Φύσις καὶ χαρακτὴρ τῆς Οὐνίας, οἱ Οὐνίται ἐν Ἑλλάδι, τρεῖς ἐπιστολαὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου πρὸς τὸν οὐνίτην ἐπίσκοπον Θεοδώροπόλεως Γεώργιον, Ἀθήνησι 1928, σελ. 36-37, τοῦ αὐτοῦ, Ἱστορία Ἐκκ. Ἀλεξ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 668-669.

146. Παπαδοπούλου, Ὁ Λαρίσης..., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 165.

τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν Κύριλλον Λούκαρην. Ἄλλ' οὗτος κατάρθωσε καὶ διέφυγε τὸν κίνδυνον, διασωθεὶς, χωρὶς πάντως νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἔδαφος τῆς Πολωνίας, ἐνῶ ὁ Ὁρθόδοξος λαὸς αὐτῆς πολλὰ καὶ πλεῖστα δεινὰ ὑπέστη¹⁴⁷.

Ἐξ ἄλλου, τῷ 1599, οἱ ἐν Πολωνίᾳ προτεστάνται ἀπετάθησαν εἰς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ζητοῦντες ἔνωσιν μετὰ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι ὅμως γνωστὸν ἂν καὶ τί ἀπήντησεν ὁ Ματθαῖος. Ὁ Ἀλεξανδρείας Μελέτιος, πρὸς ὃν ἐπίσης ἀπηυθύνθησαν, ἀπήντησεν, ὅτι εἶναι λίαν ἐπιθυμητὴ ἡ ἔνωσις, ἀλλ' ἕνεκα τῶν σοβαρῶν καὶ οὐσιωδῶν διαφορῶν, αἵτινες ὑφίστανται μετὰ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Διαμαρτυρήσεως, δὲν εἶναι αὕτη ἐφικτὴ¹⁴⁸.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ὡσαύτως τοῦ Ματθαίου Β' ἐγένετο ἐν Θεσσαλίᾳ, κατ' Ὀκτώβριον ἢ Νοέμβριον τοῦ 1600, ἐπανάστασις κατὰ τῶν Τούρκων, προεξάρχοντος τοῦ Λαρίσης Διονυσίου, τοῦ φιλοσόφου, ὑπὸ τῶν Τούρκων δ' ἀποκληθέντος «Σκυλλοσόφου». Ἡ ἐναντι αὐτοῦ θέσις τοῦ πατριάρχου ὑπῆρξε λίαν ἐπιφυλακτικὴ. Δὲν ἀπετολήθη καθαιρέσει αὐτοῦ, ὡς ἦτο εὐλογον, πρὸς δικαιολογίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς. Οὔτε καὶ ἐλέχθη τί κατὰ τοῦ κινήματος. Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἀπλῶς ἐκήρυξεν αὐτὸν ἐκπτώτον ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς βλέπομεν εἰς τὸ «Ἐπίσημον ἐκλογῆς τοῦ μεγάλου πρωτοσυγκέλλου Θεωνᾶ εἰς Μητροπολίτην Λαρίσης, ἐπὶ διαδοχῇ τοῦ ἐκπτώτου γενομένου Διονυσίου»¹⁴⁹.

ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Π. ΒΙΤΑΛΗΣ

Ἱεροκλήρῃ Ἰ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

147. Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 54, 55, Γερμανοῦ, (μητροπολίτου, Θυατείρων), Ἐγκύκλιος κατὰ τοῦ Οὐνισμοῦ, Θεσσαλονίκη 1930, σελ. 31, 32, Ν.Ε. Λεξικόν, τόμ. ΙΑ', σελ. 802-803.

148. Παπαδοπούλου, Ἡ Ὁρθ. Ἀνατ. Ἐκκ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 158.

149. Τὸ Ἐπίσημον τοῦτο ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ἐπισήμῳ περιοδ. «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθεια» τόμ. Β, (1882), σελ. 2, 780. Ὁ Σάθας (Μ. Βιβλ. σελ. 549) ὁμιλεῖ, μετ' αὐτοῦ καὶ τινες ἄλλοι, πάντως οὐχὶ ὀρθῶς περὶ καθαιρέσεως τοῦ Λαρίσης Διονυσίου, ὡς ἀποστατήσαντος κατὰ τῆς βασιλείας Σουλτὰν Μεχμέτ (βλ. Παπαδοπούλου Χρυσ., Ὁ Λαρίσης, ἐνθ. ἄνωτ., σελ. 151, 171, Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 99, Σαλαμάγκα Δ., Ἡ σπηλιὰ τοῦ Σκυλλοσόφου. Ὁ Λαρίσης καὶ Τρίκκης Διονύσιος ὁ φιλόσοφος καὶ τὸ ἠπειρωτικὸν καὶ πελοποννησιακὸν κίνημα τοῦ 1611, Ἀθήναι 1953, σελ. 38, 39, Σερραφείμ, Δοκίμιον, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 105).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἔννοιαι ἀσυμβίβαστοι.

Τὸ ὀλιγότερον προδίδουν ἀφέλειαν ὅσα ἐσχάτως ἔγραψεν ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ «Χριστιανικὴ Ἑλλάς καὶ Ρώμη» (Christian Greece and Rome) ὁ διατελέσας παρὰ τῷ Βατικανῷ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἀνωτέρου Συμβουλίου Διαδόσεως τῆς Πίστεως Raymond Ettlendorf. Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὑπάρχει καὶ ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐν τῇ ὁποίᾳ, καθ' ὅλους ἐπιπόλαιον τρόπον, γράφονται μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἐλπίζω, ὅτι δὲν θὰ μὲ παρεξηγήσετε, ἐὰν σᾶς διαβεβαιώσω, ὅτι ἐὰν ἐνωθῆτε μὲ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, δὲν θὰ εἰσθε ὀλιγότερον, ἀλλὰ μᾶλλον περισσότερον Ἕλληνες... Ἡ προσωπικότης ὑμῶν ὡς Χριστιανῶν καὶ Ἑλλήνων θὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειοποίησιν αὐτῆς, ἐὰν ἀποφασίσγητε νὰ συμφιλιωθῆτε μὲ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν! ».

Ἀνυπεῖται τις, διότι ὁ γράφων τοιαῦτα πράγματα ἀποδεικνύεται ὡς στεροῦμενος ἔστω καὶ στοιχειώδους γνώσεως τῆς Ὁρθόδοξου Ἑλληνικῆς πραγματικότητος. Ὅτε ὀλίγον ὅτε πολὺ, θεωρεῖ ἡμᾶς ὑπαναπτύκτους καὶ μὴ δυναμένους νὰ κατανοήσωμεν τὴν στοιχειώδη ἀλήθειαν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλλάς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεχθῆ τὸν παπικὸν θεσμόν καὶ τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸν Ρωμαιοκαθολικισμόν. Ἑλληνισμὸς καὶ Παπισμὸς εἶναι δύο ἔννοιαι ἀσυμβίβαστοι.

«Ὁδυνηραὶ διαπιστώσεις».

Συγκλονιστικὰ εἶναι τὰ ὅσα κἀτηγγέθησαν ὑπὸ Σεβασμιωτῶν Ἱεραρχῶν μας εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας περὶ τῆς δραματικῆς καταστάσεως, ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὰς παραμεθορίους περιοχὰς ἐξ ἐπόψεως παρουσίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ἐκατοντάδες ναῶν εἶναι ἄνευ ἱερέων. Πολλοὶ νεκροὶ θάπτονται ἄνευ νεκρωσίμου ἀκολουθίας. Αἱ μεγάλαι ἐορταὶ τῶν Χριστογενῶν καὶ τοῦ Πάσχα διὰ δεκάδας χωρίων παρέρχονται ἄνευ λειτουργίας. Ἡ ξένη ἀντεθνικὴ προπαγάνδα, ἣτις ἐδρεύει εἰς τὰ Σκόπια, ὀργιάζει εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Οἱ μετασχόντες τῆς συζητήσεως Ἱεράρχαι ὑπέδειξαν σειρὰν μέτρων, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ ληφθοῦν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ζοφερᾶς καταστάσεως καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἑλληνορθόδοξου φρονήματος τοῦ λαοῦ τῶν περιοχῶν αὐτῶν. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς ἐτιμολόγηται εἰς τὸν τύπον, καὶ «ἡ κυβερνήσις πρέπει νὰ στρέψῃ γενικώτερον ὀλόκληρον τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὰς παραμεθορίους περιοχὰς τῆς Βορείου Ἑλλάδος, διότι συγκλίνουν αἱ ὀδυνηραὶ διαπιστώσεις περὶ τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς ὀργανώσεως εἰς τὴν νευραλγικὴν αὐτὴν ἐθνικὴν ζώνην».

«Θρησκευτικὴ ἄσισ».

Εἶναι λίαν ἐσχάτως τὸ γεγονὸς, ὅτι ὁ Τύπος ἐξῆρεν ἐσχάτως τὴν πνευματικὴν ἀκτινοβολίαν τῆς

ὑπὸ τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τοῦ Σεβασμιωτῆτος Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου ἀλματωδῶς ἀναπτυσσομένης Ἱεραῆς Μονῆς τῆς Ἀναλήψεως, ἣτις εὐρίσκεται πλησίον τῆς πόλεως Κοζάνης.

Ἀληθῶς ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Μονὴ «ἀποτελεῖ θρησκευτικὴν δασὴν τῆς ἐνδοχώρας τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας» καὶ κεντρεὶν παντοειδῶς δραστηριότητος. Πρὸς τοὺς ἄλλοις περιλαμβάνει αἰθουσαν δεξιώσεως, αἰθουσαν ταπητουργείου, αἰθούσας ὑποδηματοποιίας, κεντημάτων, πλεκτικῆς, ραπτικῆς, ζωγραφικῆς, βιβλιοθήκης, ἀναγνωστηρίου, διαχειρίσεως, μελετῶν καὶ ὑπνωτηρίου.

Τοιοῦτοτρόπως τὸ παράδειγμα τῆς Μονῆς ταύτης, προστιθέμενον εἰς ἕτερα ἐκλεκτὰ παραδείγματα ἑτέρων Μονῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν, δημιουργεῖ τὴν βεβαιότητα, ὅτι καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ἀναζωπυρήσεως καὶ ἀνανεώσεως τοῦ μοναχικοῦ θεσμοῦ σημαντικὴ πρόσδοξος ἔχει ἐπιτελεσθῆ εἰς πολλὰς ἐκ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Σεβασμιωτῶν Ἱεραρχῶν των.

Ὡς ἐργοστάσιον καὶ ψυγεῖον!

Ὁρθῶς ἐχαρκτηρίσθη ὡς ἐξοργιστικὸν τὸ γεγονός ὅπερ κατήγγειλεν εἰς τὴν Σεπτῆν Ἱεραρχίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωσίας κ. Τιμόθεος. Πρόκειται διὰ τὸ γεγονὸς, ὅτι ὁ βυζαντινὸς ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας τῆς Κομοτηνῆς, ὅστις ἀποτελεῖ μοναδικὸν ἀρχαιολογικὸν μνημεῖον τῆς πόλεως, χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῆς Δ.Ε.Η. ὡς ἐργοστάσιον ἠλεκτροπαραγωγῆς καὶ ὡς ψυγεῖον!

Ὅττω διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν διαπιστοῦται ἡ ἀδιαφορία τῆς ἀρμοδίας ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας ἐναντι τῶν θησαυρῶν τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Ἡ ἀπαράδεκτος αὐτὴ κατάστασις θὰ ἦτο σήμερον ἀκατανόητος καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κομμουνιστικὰ κράτη, ἅτινα ἐσχάτως ἤρχισαν νὰ ἐμπιστεύονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν φύλαξιν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐκκλησιαστικῶν θησαυρῶν.

Δέον νὰ ἀποδοθοῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ τοισθῆ, ὅτι ὀρθῶς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κατόπιν ἐμπεριστατωμένης εἰσηγήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρίκκης κ. Διονυσίου, θέτει θέμα δικαιωμάτων τῆς ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων. Ταῦτα ἀποτελοῦν ἀναπαλλοτρίωτον καὶ ἀναφαίρετον ἔσαι κτῆμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν οὐδεμιᾷ δὲ περιπτώσει ἐπιτρέπεται ἡ μεταβολὴ καὶ ἀλλοίωσις τοῦ λατρευτικοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν.

Ὅθεν τὰ ἐκκλησιαστικὰ μνημεῖα δέον, ἄνευ καθυστερήσεως, νὰ ἀποδοθοῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Πρὸς φύλαξιν αὐτῶν δέον νὰ ἰδρυθῆ ἐιδικὸν ταμεῖον καὶ νὰ καταρτισθῆ ἐιδικὸν σῶμα θεολόγων ἐφόρων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχαιοτήτων. Τῇ συνεργασίᾳ τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἐιδικῶν πανεπιστημιακῶν σχολῶν καὶ ἄλλων πνευματικῶν ἰδρυμάτων δέον νὰ καταγρα-

φούν και νά διασφαλισθοῦν τὰ ἱερὰ μνημεῖα και κειμήλια. Παρ' ἐκάστη ἱερᾷ Μητροπόλει δέον νά ἰδουθῆ μουσεῖον διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀρχαιολογικῆς ἀξίας ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ὑπόκεινται εἰς τὸν κίνδυνον διαρπαγῆς ὑπὸ τῶν ἀρχαιοκαπήλων. Ἐπιπλέον τὰ σπουδαιότερα ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων δέον νά μετατραποῦν εἰς ἱερὰ προσκυνήματα και πνευματικὰ κέντρα, ὡς και νά ἐπανδρωθοῦν διὰ προσώπων, ἐμπνεόντων τὸν σεβασμὸν και τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐπισκεπτῶν και προσκυνητῶν.

Ἐκδηλώσεις προβολῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὸν τύπον, ἐν Τίλμπουργκ τῆς Ὀλλανδίας ὁ νεαρὸς ὀλλανδὸς φιλέλληρ κληρικὸς και καθηγητῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης G. Doepie ὠργάνωσεν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν διευθυντῶν και φοιτητῶν τῆς ἀνωτέρας ἱερατικῆς σχολῆς, ἐνδιαφέρουσαν ἐκθεσιν παλαιῶν και νεωτέρων βυζαντινῶν εἰκόνων, ἀμφίων και λοιπῶν λειτουργικῶν ἀντικειμένων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νά διαφωτισθοῦν και κατατοπισθοῦν οἱ ἐπισκέπται ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ νοήματος τῶν ἱερῶν τούτων ἀντικειμένων: «Αἱ ἱερὰ εἰκόνες, ἐτονίζετο εἰς ἐπιγραφήν τῆς ἐκθέσεως, δὲν προορίζονται διὰ τὰ μουσεῖα, ἀλλ' ὁμοιάζουν πρὸς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας». Ὁ ὀργανωτῆς τῆς ἐνδιαφερούσης ἐκθέσεως κατώρθωσε νά περισυλλέξῃ αὐθεντικὰς βυζαντινὰς εἰκόνας και ἀντίγραφα αὐτῶν και κατεσκευάσε σχέδια βυζαντινῶν ναῶν και ἱεροῦ βήματος, ὡς και ἱερὰ ἀμφια ἀπὸ τοῦ ἀναγνώστου, μέχρι τοῦ ἀρχιερέως.

Ἐς εὐχρηθῶμεν, ἵνα αἱ πολλαπλασιασθεῖσαι ἐσχάτως ἐκδηλώσεις προβολῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς ἐν τῇ Δύσει συντελέσων, ὥστε ὁ δυτικὸς κόσμος νά κατανοήσῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, ἥτις εἶναι ἀκριβῶς ἡ παράδοσις τῆς ἀρχαίας ἡρωμενῆς Ἐκκλησίας, και ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτήν.

«Ἡμέρα τοῦ παιδιοῦ».

Εἰς πολλὰς πόλεις τῆς πατρίδος ἡμῶν ὑπὸ τὰς ἐδολογίας τῆς Ἐκκλησίας ἐορτάσθη ἡ «Παγκόσμιος ἡμέρα τοῦ παιδιοῦ» και ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς λήψεως πολλῶν μέτρων διὰ τὴν ὑγιᾶ ψυχροσωματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν παιδιῶν.

Τὸ γεγονός εἶναι εὐχάριστον και δεικνύει τὴν τεραστίαν ἀλλαγὴν, ἥτις ἐσημειώθη διὰ τῶν αἰῶνων ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις ἀνέψωσε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐπὶ ὑψηλοῦ θρόνου τιμῆς και συνεβάλετο εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς «προνοίας τοῦ παιδιοῦ».

Δι' αὐτὸ ὁ ἐορτασμός τῆς «παγκοσμίου ἡμέρας τοῦ παιδιοῦ» δὲν πρέπει νά ἔχῃ ἀναιμικὸν κοινωνικὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ πρέπει νά γίνεταί πάντοτε ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὴν στοργικὴν μέριμναν, τὴν ὁποῖαν λαμβάνει ἡ Ἐκκλησία ὑπὲρ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, και

διὰ τονισμοῦ τῆς συμβολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῶν παιδιῶν. Πάντοτε πρέπει νά ὑπομνησκώμεν τὰς χριστιανικὰς ρίζας τῶν διαφόρων κοινωνικῶν θεσμῶν και ἐπιτενγμάτων.

Μία ὀφειλὴ τῆς Πολιτείας.

Ὅτι ἡσθάνθη ὡς χρέος τῆς ἡ Πολιτεία και τὸ ἐξεπλήρωσε μετὰ τὴν ἀπονομὴν τιμητικῆς συντάξεως εἰς τὴν χῆραν τοῦ ἀοιδίμου ὑφυπουργοῦ Παιδείας και Ὁρησκευμάτων Λουκῆ Ἀκριτά, πρέπει νά τὸ ἐπαναλάβῃ και εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ μεγάλου λογιότῆτος και κορυφαίου ἀγιογράφου μακαριστοῦ Φώτη Κόντογλου, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ Ἔθνος και ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ μας Παράδοσις τόσα ὀφείλουν. Ἡ γηραιὰ σύζυγος τοῦ Κόντογλου, ἀπέμεινε, μετὰ τὴν εἰς Κύριον ἐκδημίαν του, ἀνευ οἰκονομικοῦ πόρου και ὑλικοῦ στηρίγματος. Τὸ Κράτος, ἂν θέλῃ νά λέγεται και νά εἶναι πράγματι πολιτισμένον και χριστιανικόν, πρέπει, δι' ἀνάλογον πρὸς τὴν περίπτωσιν Ἀκριτά μέτρον, νά ἐξασφαλίσῃ τὴν διαβίωσιν τῆς σεβαστῆς δεσποίνης, τιμῶν οὕτω τὴν μνήμην τοῦ Κόντογλου, — τοῦ ὁποῖου τὴν Ὁρθόδοξον πολυσχιδῆ προσφορὰν, μετὰ τὴν ἐμφασιν ἐξῆρε δικαίως ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος — ἀνταποκρινόμενον οὕτω εἰς στοιχειώδη ἀνθρωπιστικὴν ὀφειλήν.

Αἱ ὑποτροφίαι τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας».

Ἐν ἀκόμῃ δεῖγμα τοῦ στοργικοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι σπουδάζουν τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην, εἶναι ἡ ἀπόφασις ὅπως ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία», ἀναλάβῃ πενήτηντα ἐκ τούτων τὴν διατροφήν και τὴν στέγασιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φοιτήσεώς των. Τὸ μέτρον ἀσφαλῶς εἶναι σημερινὸν και ἀνταποκρίνεται εἰς μίαν ἀναγκαῖότητα και πραγματικότητα. Διότι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας τὰς στοιχειώδεις ὑλικὰς προϋποθέσεις διὰ νά πραγματοποιήσων μετὰ τὴν σχετικὴν, ἀλλ' ἀπαραίτητον ἀνεσιν ἀπροσκόπτως και εὐδοκίμως τὰς σπουδὰς των.

Ἀνταποκρίνεται ὁμως και εἰς μίαν πνευματικὴν πραγματικότητα, καθ' ὅσον ἡ διαβίωσις εἰς τὸ καθαρὸν και ὑγιᾶ πνευματικὸν περιβάλλον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φοιτητικοῦ Οἰκοτροφείου θά συντελέσῃ εἰς τὴν, παραλλήλως πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν καταρτισμὸν, καλλιέργειαν ἐν αὐτοῖς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος. Τὸ φρόνημα τοῦτο εἶναι τὸ βασικὸν ἔργον τῆς θεολογικῆς συνειδήσεως. Θὰ ἔπρεπε δέ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, νά σημειωθῆ, ὅτι ἐν ἀπὸ τὰ πρώτιστα στοιχεῖα τοῦ θεολογικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος εἶναι ὁ προσανατολισμὸς πρὸς τὴν ἱερωσύνην, τὴν φυσικὴν ταύτην πληρότητα ἀποδόσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν πρέπει νά καταλήγῃ ἡ θεολογικὴ κατάρτισις. Μετὰ τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἐν λόγω ὑποτροφιῶν, ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία» δύναται και πρέπει νά συμβάλῃ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱερατικῶν κλήσεων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐξέδωκεν τὸ κάτωθι ἀνακοινωθέν :

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποδεχθεῖσα τὰς προτάσεις τῆς Κυβερνήσεως διεβίβασε τὴν ἐαυτῆς ἀπόφασιν διὰ τῆς ὑπ' αὐτῆς ὀρισθείσης Ἐπιτροπῆς ἐξ Ἀρχιερέων εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἀποφασίσασα συγχρόνως τὴν ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου ἐ.ε. καὶ δι' ὀλόκληρον τὸν μῆνα σύγκλησιν ἐκτάκτου Συνόδου αὐτῆς διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν χηρευσουσῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 11ης μέχρι 25ης Ὀκτωβρίου ἐχοροστάτησεν εἰς διαφόρους Ἱ. ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν, προήδρευσε τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς διαρκoῦς Ἱεραῆς Συνόδου ὡς καὶ τῶν συνεδριῶν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, καὶ τῶν παρ' αὐτῶ Θεοφιλεστάτων Βοηθῶν Ἐπισκόπων, ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν διαφόρους ἐπιτροπὰς καὶ άτομα κ.λ.π. Οὕτω:

Ἐχοροστάτησε: Τῆ 24ῃ Ὀκτωβρίου εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῶ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπεσκέφθη: Τῆ 19ῃ Ὀκτωβρίου τὴν ἐν Ναοῦ Πεντέλης Γυναικείαν Μονὴν καὶ ἐπεθεώρησεν τὰ ἐκεῖ ἐκτελούμενα ἔργα, δώσας τὰς καταλλήλους ὁδηγίας διὰ τὴν συνέχισιν των.

Προήδρευσε: Τῆ 13ῃ Ὀκτωβρίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

—Τῆ 14ῃ Ὀκτωβρίου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Αποστολικῆς Διακονίας.

—Τῆ 20ῃ Ὀκτωβρίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

—Τῆ 21ῃ Ὀκτωβρίου συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Συνειργάσθη: Τῆ 12ῃ Ὀκτωβρίου ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγιεινῆς κ. Μανούση ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐντάξεως τῶν Ἐφημερίων εἰς τὴν παρεχομένην εἰς τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους ἱατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν.

—Τῆ 15ῃ Ὀκτωβρίου ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Σ. Ἀλαμανῆ, παρόντων καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Θεσσαλιώτιδος κ. Κυρίλλου, Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, Ἀργολίδος κ. Χρυσοστόμου, καὶ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνοῦ.

—Τῆ 16ῃ Ὀκτωβρίου ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ καὶ αὐθις μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Σ. Ἀλαμανῆ, παρόντων καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κυρίλλου, Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, Ἀργολίδος κ. Χρυσοστόμου καὶ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνοῦ.

Ἐδέχθη: Τῆ 11ῃ Ὀκτωβρίου τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Χριστιανοπούλεως κ. Μελέτιον.

—Τῆ 13ῃ Ὀκτωβρίου κατὰ σειράν τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου, Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνόν, Κηθύρων κ. Μελέτιον, Κασανδρίας κ. Δωρόθεον καὶ Ξάνθης κ. Ἀντώνιον, τὸν Ἀρχιεπίσκο-

πον Ἀρμενίων κ. Ἀμπατζιάν, τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Μεθόδιον Φούγιαν, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Καμπιώτην, τὸν κ. Μπέλ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Λουκᾶ Πατησίων.

—Τῆ 14ῃ Ὀκτωβρίου κατὰ σειράν τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Δωρόθεον, Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, Καστορίας κ. Δωρόθεον, Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, κ. Γεώργιου, Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον καὶ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν.

—Τῆ 18ῃ Ὀκτωβρίου κατὰ σειράν τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιου, Ἐδέσης καὶ Πέλλης κ. Διονυσίου, Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνόν, Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου, Ἡλείας κ. Γερμανόν, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κυρίλλου, Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Παύλου καὶ Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον, ὡς καὶ τὸν Στρατηγὸν Διοικητὴν τῆς ΑΣΔΕΝ κ. Παποδάτον.

—Τῆ 20ῃ Ὀκτωβρίου τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου, Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Παύλου καὶ τὸν Θεολόγον κ. Ἰωάννην Κολιτσάραν.

—Τῆ 25ῃ Ὀκτωβρίου τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἰάκωβον Μαλιαρρόν, μοναχὰς τῆς ἐν Καλύμῳ Ἱεραῆς Μονῆς καὶ τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Νικόδημον Βαληνδράν.

Ἐπίσημος ἐπίσκεψις

Τῆ 11ῃ Ὀκτωβρίου 1965 ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Στέφανος Στεφανόπουλος ἐπεσκέφθη τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον, λόγου δὲ συμμετόχου διὰ τὰ τρέχοντα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, ἐκλήθη καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καταρτισθεῖσα Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κυρίλλου, Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, Ἀργολίδος κ. Χρυσοστόμου καὶ Φθιώτιδος κ. Ἀμβροσίου, μεθ' ἧς ἐγένετο μακρὰ σύσκεψις.

Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἐν Τρίκαλοις τὴν 20ῃν καὶ 21ῃν Σεπτεμβρίου τ. ἔ. συνεκλήθη ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου τὸ Γ' Ἱερατικὸν Συνέδριον τῶν Ἐφημερίων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, μετ' συμμετοχῆν 173 Ἱερέων.

Τὸ Συνέδριον ἤρχισε μετ' σχετικὴν δέησιν, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ Σεβ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν ἐκήρυξε δι' ἐμπνευσμένης προσλαλίας τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τούτου. Ἐν συνεχείᾳ ἐχαιρέτισαν τὸ Συνέδριον ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ, μετὰ δὲ μικρὸν διάλλειμμα καὶ ἀποχώρησιν τῶν ἐπισήμων προσκεκλημένων, οἱ σύνεδροι εἰσῆλθον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, διαλομβάνουσιν εἰσηγήσεις ἐπὶ ὀρισμένων θεμάτων καὶ συζητήσεις ἐπ' αὐτῶν.

Ἐγένοντο αἱ κάτωθι κατὰ σειράν εἰσηγήσεις:

1) «Ὁ Ἱερεὺς ὡς πνευματικὴ προσωπικότης» ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου κ. Παντελεήμονος Καθρεπτιδίου, Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

2) «Ὁ Ἱερεὺς ὡς πρότυπον οἰκογενειάρχου» ὑπὸ τοῦ Αἰδεσιμολογιώτατου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Ἀγγέλου Τόλια, Θεολόγου.

3) «Συνεργασία Ἐφημερίων καὶ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου» ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου κ. Πολυκάρπου Βαγενᾶ, Πρωτοσυγκέλλου.

4) «Ὁ Ἐφημέριος καὶ ἡ Ἱ. Ἐξομολόγησις» ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου κ. Δοσιθέου Ἀδριανοπούλου, Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

5) «Ὁ Ἱερεὺς μέσα στὴν Κοινωνίαν» ὑπὸ τοῦ Αἰδεσιμολογιώτατου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Πολυκάρπου Τύμπα, Θεολόγου.

Πάντες οἱ Εἰσηγηταὶ ἐχειρίσθησαν ἐπιτυχῶς τὰ θέματά των καὶ ἐπαρουσίασαν σοβαρὰ καὶ ἐπιμελημένας εἰσηγήσεις. Μεθ' ἑκάστην εἰσηγήσιν ἐπηκολούθη σχετικὴ συζήτησις ὑπὸ τὴν εὐστροφὸν καὶ ἐπιτυχή διευθυνσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου. Αἱ συζητήσεις ἐγένοντο μὲ σοβαρότητα ἐντὸς ἀνωτέρας καὶ πεπολιτισμένης ἀτμοσφαιρας, κατέληγον δὲ εἰς ἐπωφελῆ καὶ ἐποικοδομητικὰ συμπεράσματα.

Τὸ ἑσπέραις τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ Συνεδρίου ἐτελέσθη Ἐσπερινὸς χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου, τὴν δὲ πρωΐαν τῆς ἐπομένης ἐτελέσθη πρότυπος Θεία Λειτουργία ὑπὸ μόνου τοῦ Σεβασμιωτάτου, λειτουργοῦντος ὡς Ἱερέως.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ὁ Σεβασμιώτατος παρέθεσε εἰς ἅπαντας τοὺς Αἰδεις. Συνέδρους ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Μεγάρῳ γεῦμα, ὅπερ ὑπενθύμιζε τὰς πρωτοχριστιανικὰς ἀγάπας.

Τέλος, μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου, λαβόντες ἀνά ἐν ἀναμνηστικὸν δίπτυχον, ἀπῆλθον πάντες εἰς τὰς Ἑνορίας τῶν χωρίων των, ἐνισχυμένοι πνευματικῶς, καὶ μὲ ἀναζωπυρωμένον τὸ χάρισμα πρὸς συνέχισιν τῶν ἱερατικῶν-ἐφημεριακῶν καθηκόντων, εὐχόμενοι νὰ ἐπακολουθήσῃ ταχέως καὶ τὸ Δ' Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

«Ἁγιον» Ὅρος

Ἡ Ἱερά Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω ἀπηύθυνε πρὸς σύμπαντα τὸν χριστιανικὸν κόσμον καὶ τοὺς ταγοὺς αὐτοῦ τὴν ἀκόλουθον διαμαρτυρίαν:

«Συνελθούσα ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱερά Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω εἰς Συνεδρίαν (ΛΗ'/21-9-1965) Αὐτῆς καὶ συσκεφθεῖσα, ἐν ὄψει τῶν τελευταίων πολιτικῶν ἐξελίξεων, τῶν βιαιοτήτων καὶ προκλητικῶν ἐνεργειῶν εἰς βάρος τοῦ Σεπτοῦ ἡμῶν Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς φιλοστόργου Μητρὸς ἡμῶν Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκείσε Ἑλληνικῆς Ὁμογενείας, προερχομένων ἀπὸ τὰς Ἰταμὰς ἀξιώσεις καὶ ἐνεργείας τοῦ ψευδοκληρικοῦ Εὐθυμίου Καραχισάρου, καθαιρεθέντος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ζ', τῆ ἀνοχῆ καὶ συμπαραστάσει μάλιστα τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν ἀπόφασιν ὁμοφώνως, ὅπως καθορίσῃ τὴν στάσιν τῆς συμπαραστάσεως Αὐτῆς, διατυπώσασα τὴν παρούσαν διαμαρτυρίαν καὶ τὴν διάδοσιν Αὐτῆς διὰ παντός μέσου.

Ἡ θέσις τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχικοῦ θεσμοῦ τοῦ Ἁγιωνύμου Ὁρους Ἄθω ὑπὲρ τῶν ἰδεῶν τῆς ἐλευθερίας, ἐφ' ἧς ὁ Κύριος πάντας ἐκάλεσε καὶ ὑπὲρ τῆς καλλιερμείας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος τῆς ἀδελφώσεως ὑπῆρξεν ἀίποτε σαφῆς καὶ ὠμολογημένη.

Ταύτης ἀκριβῶς τῆς θέσεως ἐχόμενοι οἱ ταπεινοὶ οἰκισταὶ τῆς Ἱερᾶς Κοινοῦστος τοῦ Ἄθω, δὲν δύναται παρὰ νὰ θεωρήσωσιν ὡς λυπηρότατον καὶ ἀποκαρδιωτικὸν φαινόμενον τὴν παρὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως συνεχῆ, ἀπὴν καὶ ποικιλότροπον δίωξιν τόσο τοῦ Θεσμοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριαρχείου, ὅσον καὶ τὴν κατάλυσιν τῶν προνομίων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἰμβρῶ καὶ Τενέδῳ Ὁμογενείας καὶ νὰ ἐκλάβωσιν τὴν ἐπ' ἐσχάτων διεκκωμώδησιν ὑπὸ τοῦ «Παπα-Εὐτύμ» τῶν ὁσίων καὶ ἱερῶν καὶ τὴν κατάληψιν ὑπ' αὐτοῦ ἱερῶν ναῶν, ὑπαγομένων ἀπ' αἰῶνων εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς στίγμα καὶ ἐντροπὴν διὰ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν.

Ἐντεῦθεν ἡ Ἱερά ἡμῶν Κοινότης, ἀποτελούμενη ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων ἁπασῶν τῶν Ἱερῶν, Πατριαρχικῶν, Βασιλικῶν καὶ Σταυροπηγιακῶν ἡμῶν Μονῶν καὶ ἐκπροσωποῦσα νομίμως ἅπασαν τὴν ἐν Ἄθω Μοναχικὴν Πολιτείαν, ἔχουσαν ἀπὸ χιλίων ἐτῶν τὴν πνευματικὴν Αὐτῆς ἀναφορὰν πρὸς τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, συνελθούσα εἰς πρὸς τοῦτο Συνεδρίαν, μετ' ὁμόφωνον ἀπόφασιν, ἀποφαίνεται καὶ διαδηλοῖ τὴν συμπαράστασιν Αὐτῆς πρὸς τὴν χεимаζόμενην Μητέρα ἡμῶν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ τὸν Σεπτὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς καὶ ποιεῖται ἕκκλησιν, ἐν ὁδῶν πολλῇ, πρὸς σύμπαντα τὸν Χριστιανικὸν κόσμον καὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Ταγοὺς Αὐτοῦ, ὅπως ἐπέμβωσιν καὶ ἀφεθῆ

ἐλεύθερον καὶ ἀπερίσπαστον τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ ἐκτέλεσει τοῦ ἀκατακρίτου, πνευματικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ ἔργου Αὐτοῦ. Πρὸς τούτοις δὲ ἡ Ἱερά ἡμῶν Κοινότης στιγματίζουσα καὶ τὴν συστηματικὴν παρεμπόδισιν τοῦ ἔργου τῆς Παιδείας τῶν ἐν Τουρκίᾳ ὁμογενῶν, ὡς καὶ τὴν αὐθαίρετον κατάληψιν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων αὐτῶν, παρὰ τὰ διεθνῶς παραδεδεγμένα, ἐπικαλεῖται τὴν πρὸς παῦσιν τῆς βαρβάρου ταύτης συμπεριφορᾶς συνδρομὴν παντὸς τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, πάντων τῶν ἀνὰ τὰ ἔθνη ἐκπαιδευτικῶν καὶ μορφωτικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἰδίᾳ τῆς πρὸς τοῦτο ἀρμοδίας διεθνούς ὑπηρεσίας ΟΥΝΕΣΚΟ.

Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ Κοινῇ Συνάξει Ἀντιπρόσωποι καὶ Προϊστάμενοι τῶν εἰκοσιν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω.

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Raymond Enni. Das Christusbild der Ostkirche. Rüber Verlag Luzern und Stuttgart, 1963 σελ. 82.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου (ὑπὸ τὸν τίτλον: Ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ) τυγχάνει καθηγητῆς τῆς Θεολογίας ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις Λυκέρνης καὶ Φρειβούργου τῆς Ἑλβετίας καὶ συγχρόνως διευθύνει τὴν Ἑλβετικὴν ὁργάνωσιν Catholica Unio, ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν σχέσεων μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἐν γένει Ἐκκλησιῶν. Ἐντεῦθεν κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος διερχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν ἐπεζήτησεν εὐγενῶς καὶ τὴν μεθ' ἡμῶν συνάντησιν καὶ ἐπικοινωνίαν, ἐπισκεφθεὶς ἡμᾶς κατ' οἶκον καὶ μετ' εἰλικρινοῦς καὶ φιλορθοδόξου ἐνδιαφέροντος ἐπ' ἀρετὴν ὤραν πληροφορηθεὶς περὶ τῶν κρατουσῶν διαθέσεων καὶ τάσεων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ, ἐν σχέσει πρὸς τὴν κίνησιν τὴν ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Τοῦ βιβλίου προτάσσεται πρόλογος τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης κ. Κ. Καλλινίκου, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτοῦ κατανέμεται εἰς τὰ ἐπόμενα τρία κεφάλαια: α) Εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεολογία (Ἡ μία Ἐκκλησία. Νεστοριανισμὸς. Μονοφυσιτισμὸς. Ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν). β) Εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ καὶ ζωγραφικὴ παράστασις αὐτῆς. (Θεολογία καὶ εἰκὼν. Χριστὸς Παντοκράτωρ. Τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ὁ σταυρὸς. Ἡ ἀνάστασις. Ἡ ἀχειροποίητος καὶ τὸ Μανδήλιον). γ) Εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ καὶ λειτουργία (Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἀνάστασις. Κείμενον τῆς λειτουργίας τῆς ἀναστάσεως. Εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ τῶν Ἀνατολικῶν. Τὸ εἰκονοστάσιον). Ἐπισυνάπτεται γλωσσάριον, εἰς τὸ ὁποῖον συντομώτατα ἐρμηνεύονται οἱ κυριώτεροι λειτουργικοὶ ὅροι (οἱοὶ: Ἀναφορά, Ἀντιμύνησιον, Ἀντίδωρον κ.λ.π.). Εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον περιλαμβάνει ὁ συγγραφεὺς καὶ ὀκτὼ ἔγχρωμα ἀντίγραφα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (16 αἰῶ.), τῆς Ὀδηγητρίας (18 αἰῶ.), τῆς Ἐλεούσης (ρωσικῆς), τοῦ ἁγίου Γεωργίου (περὶ τὸ 1500), τοῦ Παντοκράτορος (Βαλκανικῆς προελεύσεως τοῦ 18 αἰῶ.), τοῦ Ἐσταυρωμένου, τῆς ἐν Ἄδου καθόδου, τέλος δὲ τοῦ ἁγίου Μανδηλίου τῆς Ἀχειροποίητου εἰκόνας (18ου αἰῶ.). Ἀξιοσημείωτον, ὅτι ἐν τῷ κεφαλαίῳ

τούτω (σελ. 24—27) υπογραμμίζων ὁ συγγραφεὺς, ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἀναφοραῖς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, διαφόρους πρὸς τὸν κανόνα τῆς ρωμαϊκῆς λειτουργίας, ἐξαιρεται ἢ πρὸς τὴν Θεοτόκον τιμῆ, παραθέτει ἐν μεταφράσει τοὺς ὕμνους τοὺς ψαλλομένους μετὰ τὸν καθαγιασμὸν ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ Χρυσοστόμου («Ἀξιὸν ἔστιν ὡς ἀληθῶς...»), τοῦ Βασιλείου («Ἐπὶ σοὶ χαίρει κεχαριτωμένη») κ.λ.π. Ὡσαύτως εἰς τὸ τρίτον κεφάλαιον παραθέτει μετάφρασιν τοῦ ὕμνου Ὁ Μονογενὴς Υἱός..., καθὼς καὶ τοῦ τροπαρίου Πάσχα ἱερὸν ἡμῖν σήμερον ἀναδέδεικται κ.λ.π.

Σκοπὸς δὲ τοῦ βιβλίου εἶναι ἢ ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ κατανοήσεως διαφωτίσις τῆς δυτικῆς χριστιανισμῶν, ρωμαιοκαθολικῆς καὶ προτεσταντικῆς περὶ τῆς σημασίας τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ γενικώτερον ἢ ἐξυπρέτησις τῆς οἰκουμενικῆς ἰδέας. Τὸν γενικώτερον δὲ τοῦτον σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ καὶ ὅλη ἡ σειρὰ τῶν σχετικῶν ἐκδόσεων, ἢ φέρουσα τὸν τίτλον *Begegnung*, δηλ. *Συνάντησις*. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀποφεύγεται ἐν τῷ τομίδιᾳ τούτῳ πᾶσα συζήτησις δυσμενῆς πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς ἐκκλησίας καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον, καὶ ἐκτίθεται μετ' ἀδιαπτώτου θαυμασμοῦ ἢ θεολογία τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ. Ἐκκινεῖ ὁ συγγραφεὺς ἐκ τῆς προϋποθέσεως, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐνιαία εἰκὼν τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, λόγῳ τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου αἰῶνος συντελεσθέντων σχισμάτων ἐξ αἰτίας τῶν χριστολογικῶν διαφορῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησίας αἱ Μονοφυσικαὶ καὶ Νεστοριανικαὶ Ἐκκλησίαι. Τὸ πνευματικὸν ὅμως κέντρον τοῦ βάρους διὰ τὰς ἑριδας ταύτας εὐρίσκειτο ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου συνήπτετο ἀγῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς διατήρησιν τῆς ὀρθῆς πίστεως περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἐναντίον τοῦ Ἀρειανισμοῦ, τοῦ Νεστοριανισμοῦ καὶ τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Καὶ ἐν τούτοις σήμερον δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ ἐνιαίας εἰκόνας τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ ἐξ ἐπόψεως θεολογικῆς ἐν ὅλαις ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἐκκλησίαις. Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο θὰ διαφωνήσωμεν ἐλαφρῶς πρὸς τὸν ἀξιότιμον συνάδελφον, διότι ὡς ἀπεδείχθη, καθ' ἡμᾶς τοῦλάχιστον, ἐν τῇ Διασκέψει τῆς Aarhus ἐξηλείφθη μὲν ὁ ἄκρος Μονοφυσιτισμὸς, οὐχὶ ὅμως καὶ ὁ Μονοθελητισμὸς καὶ Μονεργητισμὸς.

II. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ὁ Σωτήρ, Ἀθήναι 29 Σεπτεμβρίου καὶ 6 Ὀκτωβρίου 1965, ἀριθ. 242—243.

Ζωή, Ἀθήναι 30 Σεπτεμβρίου 1965, ἀριθ. 2458.

Ὁσία Εἰρηὴν ἢ Χρυσοβαλάντου, Ἀθήναι 1965, Ἀύγουστος—Σεπτέμβριος ἔτος στ', τεύχη 57—58.

Ἡ Φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 30 Σεπτεμβρίου 1965, ἀριθ. 587.

Ἐρχοὺ καὶ Ἰδε, Πειραιεὺς, Σεπτέμβριος 1965, ἀριθ. φύλλου 7.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Κλητήριον Ἐπίκριμα

Πρὸς τὸν

Ἀρχιμανδρίτην Βασίλειον Τσακαλίαν
(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς ἀτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τῇ 19ῃ Νοεμβρίου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ καὶ ὥρα 9.30 π.μ. ἔ. ἔτους ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ τῆς υποθέσεως, δι' ἣν ἐγένοντο ἀνακρίσεις ὑπὸ τοῦ ἐπετελοῦντος χρέη ἀνακριτοῦ αἰδέου Ἱερέως Νικολάου Φίλια.

Προσπεριδηλοῦταί σοι, ὅτι ἀν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὥρᾳ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 19ῃ Ὀκτωβρίου 1965

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Κερνίτσης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Φτελιᾶς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ὡς ἄνω Α.Ν. 2200/1940, ὡς αὐτὸς ἐτροποποιήθη, ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 25ῃ Σεπτεμβρίου 1965

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζακύνθου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς καὶ τὰ μεταγενέστερα σχετικὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παντοκράτορος τῆς Κοινότητος Γαϊτανίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζομένων πιστοποιητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 25ῃ Σεπτεμβρίου 1965

† Ὁ Ζακύνθου ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 63 παράγραφον 1 καὶ 2 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν κοινοτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμησεως τῆς Θεοτόκου τοῦ χωρίου «Παναγία» τοῦ Δήμου Ἀγίου Κηρύκου Ἱκαρίας, ἵνα υποβάλλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρου κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Σάμῳ τῇ 12ῃ Ὀκτωβρίου 1965

Ὁ Τοποτηρητὴς

† Ὁ Παροναζίας ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Πέτρας

Συμφώνως τῷ Νόμῳ 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ἄρθρα 46 καὶ 47 καλοῦνται οἱ βουλομένοι καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀβρακόντες Λασιθίου, νὰ υποβάλλωσι ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς

δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸν τύπον σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν (ἄρθρον 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40).

Ἐν Νεαπόλει τῆ 2α Ὀκτωβρίου 1965.

† Ὁ Πέτρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47, § 2, ἐδ. 2, τοῦ Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου, τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου 40 Ἐκκλησιῶν, Θεσσαλονίκης, ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνός, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, σχετικὴν αἴτησιν, μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῆ 13ῃ Ὀκτωβρίου 1965

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Ρεθύμνου καὶ Αὐλοποτάμου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ ΑΝ. 2200/1940 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἐνοριῶν, ΑΛΟΕΪΔΩΝ-Κοιμ. Θεοτόκου ΑΝΩΓΕΙΩΝ-ΑΧΛΑΔΕ -ΕΡΦΩΝ- ΚΟΥΜΩΝ- ΛΟΥΤΡΑ-ΜΑΡΟΥΛΑ -ΜΕΛΙΔΩΝΙ - ΜΕΣΗ- ΟΡΘΕ - ΠΑΣΣΑΛΗΤΩΝ -ΣΚΟΥΛΟΥΦΙΩΝ -ΛΑΓΚΑ καὶ ΧΩΝΟΥΣ, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας υποβάλωσι τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ἀνωτέρω Α.Ν. ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῆ 22α Ὀκτωβρίου 1965

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τοὺς τε Ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ἀγιοπάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς καὶ ὀργανικὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἁγίου Χαλαράμπους, πόλεως Πρεβέζης (Μητροπολιτικός), 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Βρυσοῦλας, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἐλευσίσης, 4) Ἁγίου Νικολάου Ἐκκλησιῶν, 5) Ἁγίου Δημητρίου Ζερβοῦ, 6) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάτω Ρευματιᾶς, 7) Ἁγίας Τριάδος Νέας Σαμψούντος, 8) Ἁγίου Ἰωάννου Ἄνω Σκαφιδωτῆς, 9) Ἁγίου Βλασίου Κρουπηγῆς, 10) Ἁγίας Παρασκευῆς Καναλίου, 11) Ἁγίου Νικολάου Χειμαδιῶ, 12) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀρχαγγέλου, ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω χηρευουσῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Πρεβέζῃ τῆ 26ῃ Ὀκτωβρίου 1965

† Ὁ Νικοπόλεως ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς καὶ τὰ μεταγενέστερα σχετικὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν : α) Ἁγ. Στεφάνου ἐν Βρία, β) Ἁγ. Νικολάου ἐν Γανοχώρῃ, γ) Ἁγ. Νικολάου ἐν Καρυαῖς, δ) Ἁγ. Γεωργίου ἐν Πόροις, ε) Κοιμ. Θεοτόκου ἐν Τόξῳ, στ) Ἁγ. Κυριακῆς ἐν Χράνῃ, ζ) Ἁγ. Σπυρίδωνος ἐν Ἁγίῳ Σπυρίδωνι καὶ η) Κοιμ. Θεοτόκου ἐν Μοσχχωρίῳ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας υποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζομένων πιστοποιητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κατερίνῃ τῆ 27ῃ Ὀκτωβρίου 1965

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΒΑΡΑΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Μαρωνείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:

Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.

Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας:

30 ἐτησίως.

Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἡ συντομωτέρα ὁδός.

Παναγ. Τρεμπέλα, Ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Aarhus διασκέψεως.

Σάββα Ἀγουρίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, «Πέτρος καὶ Ἰωάννης» κατὰ τὸ τέταρτον Εὐαγγέλιον.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ζωὴ καὶ ἔργον τῶν ἐξ Ἡπείρου ὀρμωμένων Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Βιβλιοκρισία

Παράρτημα.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Μενάνδρου 4—Ἀθῆναι—Τηλ. 311.121

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Γεώργιος Σ. Χρυσάφης
Ἰασωνίδου 22 — Σούρμενα